

SÉMINÁR

X. národnostný seminár, ktorý sa konal v Nowom Targu koncom novembra m.r. urobil bilanciu výsledkov, ako aj podčiarkol nedostatky prejavujúce sa na poli kultúrno-osvetovej práce. Zástupcovia národnostných menšíns z južných vojvodstiev Poľska mali príležitosť zoznámiť sa s terénom Podhala, na ktorom žije početná slovenská národnostná menšina a kde pôsobia terénné organizácie tejto menšiny. Mali tiež možnosť — na príklade novotarského okresu — vypracovať si názor na spoluprácu miestaných prostredí, ako aj počut o úlohe národných výborov a terénnych organizácií v oblasti realizovania politiky našej strany v obore rozvíjania a upevňovania kultúry slovenskej menšiny. Význam tohto seminára bol zdôraznený prítomnosťou zástupcov ministerstva kultúry a umenia ako aj ministerstva vnútra. V priebehu dvoch dní trvania seminára bola tiež príležitosť návštavy terénnych kultúrnych stredisiek slovenskej menšiny, ktoré pripravili návštěvníkom bohatý folklórny program a všeobecne známe pohostinstvo spišsko-oravských Slovákov.

Základom pre diskusiu na seminári boli problémové referáty. Hlavný predniesol riaditeľ departementu ministerstva kultúry a umenia mgr. Czesław Kalužny. Prejednával podstatné úlohy kultúrno-osvetovej práce. Dalej vedúca okresnej knihovne v Nowom Targu Lejowa referovala o otázke čitateľstva medzi slovenskou menšinou a tajomník UV ČsKS B. Knapčík vrazil o celku pôsobnosti Československej kultúrnej spoločnosti. Naša redakcia predstavila tiež problémový materiál o úlohe sociálno-kultúrneho časopisu "Život" medzi národnostnou skupinou Čechov a Slovákov. Siroký vejár problémov, vážny prístup k nim v referátoch, to všetko vytváralo živú diskusiu, ktoré zúčastnili sa zástupcovia slovenskej, židovskej, ukrajinskej a litovskej menšiny, ako aj zástupcovia terénnych orgánov zo zainteresovaných vojvodstiev i okresov.

Ako v krátkosti dal by sa zhodnotiť seminár? Prejednaná tématika určite ovplyvnila ďalšiu aktivizáciu zainteresovaných organizácií národnostných menšíns. Konkrétnie materiály obsahujúce konkrétné problémy a veľkú nálož faktov, ktoré živo zaujímajú tieto menšiny — vytvorili nielen základy pre konštruktívnu diskusiu, ale dovolili zúrodníť kladnú skúsenosť. Môže sa tiež povedať, že seminár započal zimnú kultúrno-osvetovú sezónu v teréne.

Naša Československá kultúrna spoločnosť, ktorá bola svojho druhu spoluhostiteľom novotarského stretnutia, výborne si splnila svoju úlohu. Tak čo sa týka aktívnej účasti na zasadnutiach, ako aj v úlohe priamých hostiteľov vo svojich terénnych kultúrnych objektoch na Spiši a Orave. My, ako redakcia sme veľmi radi, že sugerovaná nami "spišská svadba", ktorú predviedli Lapšania bola mimoriadne vydarená a vzbudila veľký záujem účastníkov seminára.

Mimoriadna vďaka za organizáciu seminára patri kultúrnemu oddeleniu Okresného národného výboru v Nowom Targu.

Vo svetle dvojdňového zasadania a návštev, je tiež nutne spomenúť početné hlasy z rôznych terénov, ktoré sa domáhali väčšej, konkrénejšej a každodennej pomoci organizáciám národnostných menšíns. Tento návrh bol adresovaný pre všetkým terénnym orgánom. Preto aj tieto hlasy sú pre národné výbory a iné inštitúcie zaobrajúce sa kultúrno-osvetovou problematikou signálom tak požiadaviek, ako aj povinnosti voči národnostným menšinám. Základnými úlohami v tejto oblasti sú: väčšia inštruktorska pomoc súborom, pomoc v uatrakčení klubových programov, popularizovanie čitateľstva a národnostnej tlače atď. Zaznamenali sme zaujímavú výpoved zo Spiša na túto tému: "Nechceme aby naša kul.-osv. činnosť bola hodnotená za pisacím stolom, chceme každodenné kontakty, prehliadky, rady. Konkrétnie inštrukcie, kritiku i pomoc, ako aj morálne podporovanie našej námahy. Domnievame sa, že to spáda do oblasti, ktorú tak pekne formuloval riad. Kałužny, menujúc ju "priazňou a dobrým srdcom"!"

MIĽÝM ČITATEĽOM
A ICH RODINÁM VEL' A
STASTIA V SÚKROMNOM
ŽIVOTE A PRACOVNÝCH
ÚSPЕCHOV V NOVOM
ROKU 1966 *praje*
REDAKCIA

ŽIVOT

KULTURNÉ – SOCIÁLNI ČASOPIS

JANUAR – LEDEN – STYCZEŃ 1966 Nr 1 – Cena 1 zł

NIE NAŠE MYŠLIENKY

List poľských biskupov adresovaný nemeckým biskupom obsahoval posolstvo poskytujúce odpustenie a prosieť o odpustenie, ako aj pozýval nemeckých biskupov na slávnu polského Millenia — vyzval masové protesty poľskej verejnosti, ktorá v tomto liste nenašla odraz svojich myšlienok a odzrkadlenie svojich citov.

Je to pochopiteľne, pochopiteľne hoci list biskupov — ako oisal Zbigniew Zaluski v Žyciu Warszawy — má svoj pôvod práve v tom, že podľa nich oni a Poľsko, je jedno, že majú právo vrvieť: národ, že ich slová adresované nemeckým biskupom sú slovami národa národu.

Nie je tomu tak. Správne to formuloval Zaluski, v súhlase s normou našej, v tomto jednotnej, verenosti, lebo inac túto záležitosť pocitujeme.

Určite ako mnohí Poliaci — nenachádzam seba, svoje myšlienky v tomto „celkovo-humannom“ odpustení. Nie však preto, aby mi losdenstvo bolo mi celkom cudzie. A tiež nie preto, aby som nevidel nutnosť zmeny antagonistického charakteru doterajšien, stáročných stykov medzi poľským a nemeckým nárom. Skôr preto, lebo toto krestanské odpustenie a tá pokorná prosba o odpustenie, pripadajú mi ako žalostný anachronizmus.

V liste poľských biskupov nenachádzam žiaľ, najmenšie stopy starostlivosti o budúcnosť — budúcnosť Poliakov, budúcnosť Nemcov, budúcnosť Európy. Nenachádzam stopy po starostlivosti o budúcnosť nemeckého svedomia, o budúcnosť tých, ktorí po vzore davných zločincov a pod ich vedením vstupujú na cestu vedúcu k zločinom.

... Nič, len „odpuštame a prosíme o odpustenie“...

Na tomto mieste nesťať ich výzvu, aby nemeckí katolíci modlitbou oslavili deň Millenia. Prečo dotoraz smútočnými modlitbami neuctili pamätku Poliakov v priebehu tisícročia povraždených nemeckých rytierov, misiónarov, bismarckových kolonizátorov a hitlerových SS-manov? Nechcem vidieť kniežatá západonemetského katolicizmu v plnom lesku triumfálnych slávností na Jasnej Góre — poľskej zemi, hoci kláštornej.

Ak sem chceť pristi, nech to urobia ako voľakedy cisár Otto, nech si oblieču šaty pokánia, nech si posypu hlavy popolom, nech pricestujú na Dušičky alebo vo výrocie hitlerovského vpadu, alebo 5. augusta — výročie vyvraždenia Woli. Nech v čiernych ornátoch stanu si pri oltári na Powązkowskom cintorine, na Pawiaku, na popoloch geta, pri krematóriu Oświęcimia, pri tvárnici na mydlo v Stutthofe, na poliach Rogožnice, nad masovými hrobmi Żagana a tam nech odbavia smútočné bohoslužby.

Konečne na týchto miestach mali by snaď len asistovať a miňať sovetiakom poľskému krázu — mučeníkovi hitlerovských tábrov a väzení.

Naša spoločnosť čuduje sa nielen mimonáboženským, politickým obsahom posolstva, obsahom škodlivým pre poľské záujmy, ale čuduje sa tiež, že kardinál Wyszyński, biskupi a krázi, používajú za týmto účelom kazateľnice, usilujú naďalej zdôvodňovať svoje vývody a čo je ešte horšie, komplikovať celú záleženosť vymyslenými vyhláseniami; ako napríklad, že posolstvo malo čiste náboženský charakter alebo, že list poľských biskupov neboli publikovaný v plnom rozsahu; že text, ktorý uverejnili týždeník Forum obsahoval vraj škrty, nepresnosti a že neboli úplní. Pri tejto príležitosti nešetria poľskej tlači, poľským publicistom posudkov a epítetov, ktoré sú pre nich ponížujúce.

Zycie Warszawy odpovedá na to úplne jasne:

— Posolstvo poľských biskupov nemeckým biskupom bolo napísane nemecky. Nemecký text v plnom rozsahu uverejnila oficiálna západonemecká tlačová agentúra DPA a rozoslala do celého sveta, samozrejme aj do Poľska, normálnou tlačovou cestou. Žiadne iný text neboli nikde uverejnene.

— Ako sme už písali, korešpondent Poľskej tlačovej agentúry, ktorý sa v Rime obrátil na sekretáriát prímasa s prosbou o sprístupnenie textu posolstva, bol odmiestnutý so zdôvodnením, že text, majú k dispozícii len adresati t.j. nemeckí biskupi. Žiadne poľské noviny, ani žiadnen poľský úrad nedostal od autorov text posolstva.

— V týždeníku Forum bol uverejenený plný preklad do poľtiny textu, ktorý podala v nemčine DPA, jediný — opakujeme — text, ktorý má k dispozícii poľská a zahraničná tlač. Tento text je úplný, bez akýchkoľvek škrtov a nepresnosti.

Vo vyhlásení prečítanom z kazateľnic bolo oznámené:

„Napriek sugerovaným niekedy mienkom, list poľského episkopátu má jednotný postoj k nemennosti západnej poľskej hranice na Odre a Nise, čo poľský episkopát často zdôrazňoval v deklaráciach a vyhláseniacích“.

Je dobre prečítať si tak jasno formulované vyhlásenie o postoji episkopátu voči západným hranicom našho štátu. Počuli sme už vyhlásenia tohto druhu počas vroclavských slávností, nenašli sme však podobne jasné a kategóriké zistenie v posolstve nemeckým biskupom. Nenašli sme tiež v tomto posolstve požiadavku, aby druhá stránka, ktorej sa odpúšťa, ktorú sa prosí o odpustenie a ktorej sa navrhuje zmierenie — najskôr uznala nemennosť našich hraníc na Odre a Nise.

Napriek tomu, že tieto, nutne v politickom posolstve zistenia chýbali, nepísali sme v žiadnom našom komentári, že biskupi popierajú nemennosť našich hraníc. Môžeme si všobec predstaviť, že by sa to niekto v Poľsku odvážil?

Ale písali sme a toto hodnotenie potvrdzujeme, že také zobrazenie záležitosti hraníc, aké čierne na bielom bolo uverejnené v posolstve, je škodlivé pre poľské záujmy.

Lebo každý občan nášho štátu vie, že hranice na Odre a Nise sú a nemôžu byť predmetom diskusie. Sú neodvratiteľným faktom, sú aktom dejinej spravodlivosti, potvrdeným medzinárodným právom a upevneným dvadsaťročnou prácou miliónov Poliakov.

Ale toto poľskí biskupi nepovedali v posolstve svojim nemeckým bratom.

Naši však slová zmierenia; obrátili sa s prosbou o prečítanie našich poľských previnení voči Nemecku.

Napísali sme, že na toto verejnosť má jednotný názor. To znamená, že i česká a slovenská menšina, ktorá žije v Poľsku pripomíja sa k všeobecnej mienke a spája sa v celenárodom proteste proti posolstvu, ktoré je namierené proti životným záujmom všetkých obyvateľov Poľska.

Z DOMOVA A CUDZINY

Nemáme už starosti so skom pre obloky, nemáli sme minulý rok takosti s patentnými pochádzajúcimi (snad preto, lebo sme ich totoko nepotrebovali) tento rok, uisuje priemysel, bude dosťatok pochárov. Tak isto optimistický vyznievajú zprávy o vzráste výroby a dodávok kalíškov.

V prezidentských vozbach vo Francúzsku zvíťazil de Gaulle. Dostal 55,2 ner. hlasov. Kandidát republikánov Mitterand dostal 44,8 perc. hlasov.

V interviere, ktorý poskytol kancelár Erhard americkému týždeníku „US News and World Report“, povedal, že tisícky sovietskych rakiet hrozí NSR a v súvislosti s tým tento štát musí sa podieľať na kontrole jadrového arzenálu západu.

Podľa prieskumu verejnej mienky v Spojených štátach, viac ako polovica Američanov nevylučuje použitie jadrových zbraní vo Vietname.

Dňa 1. januára 1966 vojenské útvary pohraničiarov a iné jednotky vojsk ministerstva vnútra v ČSSR, prejdú pod právomoc ministerstva národnnej obrany.

Sejm schválil rozpočtový plán na rok 1966. Schválil tiež usnesenie o predĺžení investičných úlav pre remeselníkov. V rokoch 1966—70 tiež úľavy obdržia remeselníci, ktorí majú dodatočné náklady spojené s rozvojom alebo modernizáciou svojich dielni. Remeselník, ktorý investuje má právo odírať si z dani 30 percent (ak jeho obraty prekračujú ročne 600 tis. zl. — 20 per.), ktoré vynaložili na investície. Sejm na návrh ministra hospodárskeho predsedu poveril Edwarda Sznaidera funkciou ministra vnútorného ob-

chodu. Mieczysław Lesz bol vymenovaný zástupcom predsedu Výboru pre vede a techniku v range ministra. Okrem toho Sejm schválil vymenovanie Henryka Jabłonického za ministra vysokých škôl. Bolo doplnené zloženie Štátnej rady. Námestníkom predsedu bol zvolený prof. Mieczysław Klimaszewski, členom Štátnej rady Julian Tatarski, ktorý v súvislosti s tým bol odvolaný z funkcie vicepremiéra.

Od roku 1966 žiadosti o povolenie výcestovania do cudziny ako aj odber dokumentov, budú vybaľovať okresné veliteľstva MO. Do Maďarska bude sa môcť výcestovať bez pozvánky. Ti, ktorí výcestovajú budú vyplňovať dozvánky raz za 5 rokov. V období týchto 5 rokov, pasy budú sa vydávať len na základe stručnej žiadosti.

Od 1. januára je predĺžené obdobie záruk na niektoré výrobky. O 2 roky predlúžuje sa záruka na gramorádia, práčky a odstredivky, šíjacie stroje, sporáky na uhlie aplynove, ako aj na niektoré typy rádioprijímačov.

15. decembra konalo sa zasadnutie pléna ústredného výboru PZPR. Predmetom zasadnutia boli úzlové úlohy rozvoja zahraničného obchodu.

Jedným z hlavných problémov hospodárskeho plánu ČSSR v rokoch 1966—1970 je zvýšiť sa deficit pracovných sil. Väčšina priemyselných odvetviev bude sa musieť usporiadať s doterajším počtom zamestnancov. Preto základným prameňom zvýšenia produkcie môže byť len zvýšenie efektivity práce.

Prezident Antonín Novotný vo svojom prejave k skupine mládeže pove-

dal o.i., že „v mene rozvoja našej spoločnosti využijeme všetko, čo bolo pokrovkové v našej minulosti. Sme tiež pripraveni využiť kladné hodnoty vytvorené kapitalistickým zriadením, za podmienok, že nanarušíme zásady socializmu. Sme pripraveni poznávať a podľa možnosti využívať všetky pokrovkové kultúrne hodnoty, vytvorené v kapitalistických štátach, výsledky vedy a techniky, ktoré sú vkladom do rozvoja ľudstva. V tomto smysle nechceme sa izolovať od západu.“

V bratislavskom týždeníku „Kultúrny život“ slovenský básnik a spisovateľ Vojtech Mihálik píše o nedostatku slovenských kníh v Čechách. „Žijeme v spoločnej vlasti a rieka Morava nie je colnou hranicou. Prečo však je kultúrnou hranicou?“, touto otázkou končí Mihálik svoj článok.

Spojené štáty mienia zredukovať o 2/3 počet 880 bombardovacích lietadiel dalekého zásahu a likvidovať 110 vojenských základí z čoho 23 v cudzine. Je to spojené s rastúcim významom raketových zbraní.

Francúzska tlač píše o zhoršení stykov medzi SSSR a USA. „Už niekolko dní — píše „Combat“ — Sovietsky sväz snáži sa rôznymi spôsobmi vysvetliť Spojeným štátom, že nenecha im do nekoniecna voľnú ruku vo vedení, podľa ich plánov, vojny vo Vietnam.“

Dvaja americkí seržanti, ktorí pred niekolíkým dnim boli prepustení partizánmi za zájatia nachádzajú sa pod kontrolou vojenských orgánov. Pentagon nedovoluje, aby sa bývali zájatci stýkali s vojakmi. Obidvaja povedali, že v zájati jednali s nimi dobré, a vojna s partizánmi nemá význam. Oznamili tiež, že budú prevádzat pacifickú kampaň.

NEZAMESTNANOSŤ V USA
činní, 4,2 per. t.j. 3. min. osôb. Je to najnižší stav od roku 1957.

Už 2 roky existuje v Poľsku zákon „O zakaze defby gazdovstiev“. Pred schválením zákona ročne pribudalo asi 50 tis. nových gazdovstiev, hlavne následkom defby v rodinách. Po zavedení obmedzení počtu novozivných gazdovstiev znížil sa ročne do 10 tisíc. Toľko aspoň registruje oficiálna štatistika.

V ČSSR na 35 obyvateľov pripadá 1 automobil, týmto sa Československo umiestnilo na 9 mieste v Európe.

Wszystkim instytucjom i osobom, które nadesiały nam życzenia z okazji Nowego Roku serdecznie dziękuje za te miłe dowody pamięci

Redakcja

PO 20 ROKACH — PO STOPÁCH

PARTIZÁNSKÝ BOJOV

Skoro pol roka putoval Zdzisław Nowacki po stopách poľských partizánov, ktorí bojovali na území Československa. Rozprával s bývalými spolubojovníkmi, zbieranl fotografie, historické a dokumentálne materiály pre poľský i československý vojenský historický inštitút. Z. Nowacki bol počas poslednej vojny zástupcom veliteľa partizánskej brigády Jeremaka a bojoval hlavne na česko-moravské výocene.

Z CESKOSLOVENSKA

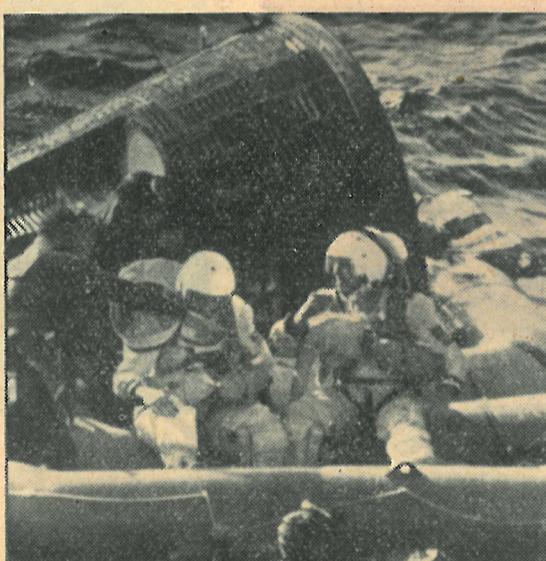
PIVIARI

Pivovary „Budvar“ a „Samson“ v Českých Budějovicích oslavili minulý rok 70. a 170. výročie založenia. Obidva pivovary vyrábajú ročne 500. tis. hektolitrov piva, z čoho dve tretiny vypĺňajú do 30 štátov.

NAMIESTO UHLIA

15-násobne v porovnaní s rokom 1945 zvýšila sa v ČSSR tažba plynu. Súčasne plyn je privádzaný do 233 mest v Československu, a práce pri výstavbe nových plynovení pokračujú.

Po pristatí Gemini-7 astronauti Lovell a Borman rozprávajú s potapačmi.

ZEM OPÄT' V STREDE ZÁUJMU

Ľudská veda a technika sa plne pripravujú odhalit ďalšie tajomstva kozmického života a preniknúť na večného sprievodcu zeme — Mesiac i na najbližšie planéty. Tomu aj ďalšiemu prieskumu vplyvu kozmu na život človeka súťaží aj výskumní program, prevádzaný minulý rok v bohatej miere budú sovietskymi a americkými umelými družicami a sondami, alebo aj priamy pohybom kozmonautov v kozme, ako sa o to pokusili s úspechom nielen sovietski, ale aj americkí vedci.

Práve minulý mesiac obehala okolo Zeme americká kozmická loď Gemini-7, ktorá niesla na palube dvoch amerických kozmonautov: Franka Bormana a Jamesa Lovella. Kozmonauti, ktorých vynesla 4. decembra raketa Titan-2 leteli okolo Zeme 14 dní. t.i. previedli 206. obletov na celkovej dĺžke 8. mil. kilometrov.

Hlavným poslaním tohto letu bolo získať poznatky o učinkoch vplyvu bezstarostného stavu na ľudský organizmus, ktoré majú veľký význam pre plánovanie letu človeka na Mesiac. Tým bol tiež prekonaný doterajší rekord v dĺžke pobytu na obežnej dráhe.

Počas letu, o deväť dní neskôr, Američania uskutočnili ďalší pokus a vypustili sa do kozmodromu Kennedyho mysu na obežnú dráhu ďalšiu kozmickú loď Gemini-6 s dvoma kozmonautami: Schirrom a Staffordom, ktorých úlohou bolo

MĚŘÍTKA HODNOTY OBČANŮ

Dvě tabulky zdobí obecní dům v Lapsích Wyžnych na okrese Nowy Targ, „Klub — kavárna GS“ a Klubovna Československé kulturní společnosti. Ta druhá tabulka je napsaná slovensky. Prý byla solí v očích někoho z Nowego Targu, byla užívána dokonce silná slova. Avšak ani nejsilnější slova nejsou závažnými argumenty. Situace tedy zůstala nezměněna. Obzvláště proto, že obyvatelé Laps Wyžnych ty argumenty mají.

Jaké? Prosím: statečná dechovka, lidový hudební soubor, výborný folkloristický soubor písni a tance, přednášky, besedy, kurzy. Kdopak by to mohl všechno vypočítávat. A ještě nesmím zapomenout o kroužku vesnických hospodyn, kroužku knihy vesnické mládeže, zdatnému hasičskému sboru. Lze říci: společná práce, vzdělávání, společná zábava — Poláků a Slováků — ve společném domě. A to je nutno ocenit. Tu souhlasnou kulturní a výchovnou působnost. Rekněme si, že takových stálých kulturních faktů potřebujeme pokud možná, hodně. Nejenom v Lapsích Wyžnych, Jablonce, Frydmaně, Podwilku, ale všude, v celém Polsku.

Vypočetl jsem několik míst. Určitě je jich víc. A není pochyby o tom, že by mohly existovat námítky, že to nebo ono nutno zlepšit, změnit. Pozastavme se tedy u otázky účinnější působnosti. Protože odvážné myšlení a moudré počínání potřebujeme velmi naléhavě. Vstupujeme do posledního roku oslav Tisíciletí Polského státu. Byly zvoleny nové národní výbory, od nichž všichni očekáváme mnoho. A snad nejvíce, aby měly moudré srdce. Ovšem, jestli sami nepomůžeme, naše očekávání se nikdy nesplní. A nesplněná naděje, to je — jinými slovy — zkáma.

Naše země potřebuje moudré, myslící, oddané lidi, protože na každé vesnici, v každém městečku je mnoho práce, kterou nutno vykonat, protože nic se samo neudělá. Potřebujeme tedy lidi, žijící témoto změnami k lepšimu, lidi, kteří mají smysl pro společenský otázky. Nejvíce snad počítáme s mládeží, má nejvíce síly a nejdělejší život před sebou. A těm, kdož si stěžují na mladé pokolení a prohlašují, že mládež je horší než my jsme byli v těch letech, nutno říci: z papyrusu starého 6 tisíc let přečetli vědci — kromě jiného — tato významná slova: „spatné obyčeje dnešní mládeže...“

Ovšem, uvědomujeme si, že to nejsou jednoduché problémy. Víme jak je to těžké pohlédnout pravdě do očí a přijímat údery. Takové životní rány bývají obvykle bolestné. Velmi těžko lze slevovat ze zvyku, do něhož jsme přivykli natolik, že se zdál být pravdou. Ale připomeňme si přísliví, které praví, že „kdo zdvihne hlavu — ten vidí dál, kdo má odvahu dívat se — nemusí ohýbat šíji“. Zemědělský mozek musí pracovat tak, jak dosud pracovaly zemědělské ruce.

Existují pravdy, které jsou jedněm docela blízké a ani jím nenapadne, aby se nad nimi pozastavili. Kdo dnes myslí o tom, zda lze žít bez slunce a vody? A nikdo také nemyslí o nouzi, která se nenávratně ze Spiše a Oravy vystěhovala. Ale nemyslí ani o tom, jak to nastoupilo a jak obrovské dílo bylo uskutečněno v posledních 20 letech.

Existují také pravdy, které jen s velikou námahou si razí cestu mezi žijícími na jedné vesnici, a často pod jednou střechou. Tyto pravdy se týkají mnoha otázek, například spojených s existenčními podmínkami. Lépe žít, dnes známená víc znát. Hledat dokonalejší pracovní postupy než ty, které znali naši otcové a dědové. Avšak ta nejrozšířenější nedorozumění se netýkají polepšení životních podmínek, ale vztahu mezi lidmi. Ještě ne všeude se můžeme setkat s rozhodným pranýřováním snaž obohatit se za každou cenu na úkor jiných. A lidský egoismus? A hodnocení lidí podle jejich majetkových poměrů a ne opravdových hodnot? Samozřejmě, že nemluvím o snaž člověka, směrující k zlepšení životních podmínek. Ale měla by to být snaž, která by spojovala kromě vlastního materiálního zisku, zisk celé společnosti.

Nemůžeme tedy zůstat ihostejnými k otázce spolužití lidí. Náš zájem se upíná na vytváření srdečné a přátelské atmosféry vztahů mezi lidmi, společného zájmu o to, co slouží všem, anebo by alespoň mělo všem sloužit. Každý myslící člověk se nejednou mohl přesvědčit o tom, že základní podmínkou lepšího zájmu každého místního společenství je upěvnení důvěry. To, aby občané a mládež obzvláště, měli pocit srdečné spoluodpovědnosti za práci národního výboru, zemědělského kroužku. Za to, co se děje v GS, ve škole atd. Tepřve takové rozumování a postupování je školou společenského myšlení, je měřítkem hodno-

ty občanů a pracovní úrovně každého kulturního a osvětového střediska, každého veřejného pracovníka.

Z toho, co bylo řečeno, vyplývá, že podstavu naší působnosti tvoří soulad teoretického zájmu s praktickým uskutečněním, slova se skutkem, a ne sama silná slova. Tak tedy, konkrétní ocena kulturní a osvětové činnosti skupin Československé kulturní společnosti, jejich pracovníků a kulturně-osvětových středisek, si vyžaduje následující formulaci: jde nejenom o kulturní odpocinek po práci, nejenom o zábavu, nejenom o vzdělání a vůbec jakoukoliv činnost. Základním smyslem veškerého jednání je ovlivnit osobitost člověka. Aktivní působení, aby se chtěl účastnit přetváření naší skutečnosti v lepší, na jeho pracovitost, společenskou disciplínu, umění a snahu soužit s bližními tak, aby to odpovídalo zásadě — „žij tak, aby dobré bylo těm, kdož žijí s tebou“.

Jakým způsobem toho dosáhneme? Cestou trpělivého a systematického dlouhého postupu, který nedovoluje ani chvíli přestávky. Osobní příklad

pracovníka má zde výjimečně významnou úlohu. A také organizace práce ve skupině (středisku) má značný výchovný vliv. Obyčejně v každodenní vědní praxi ještě jsme plně neocenili hodnotu aktivity členů. Jsou to však resvery, které jsou nejméně viditelné. Dalším vyzkoušeným už činitellem, je ovzduší veřejného uznání a úcty k lidem, kteří se vědomě a nezískaně věnují veřejným otázkám. A konečně také propagace určité literatury, zajímavých článků, filmů, divadelní hry (televizního pořadu) nám může pomáhat v našem kulturním a výchovném úsilí. Jedním slovem, výběr všeobecných hesel a samozřejmě diskuse o hodnotách, jež tato hesla obsahují.

Můžete namítnout, že ne všechna kulturní střediska takto pracují. Proto právě, v posledním roce oslav, spojených s Tisíciletím Polského státu, ukládáme všem skupinám a veřejným pracovníkům — „Vyrovnat se těm nejlepším!“

CZESLAW KAŁUŻNY

O výsledkoch novotarského okresu v oblasti kultúry, vravela na seminári Elżbieta Kowalska — vedúca kultúrneho oddelenia Prezidia PRN.

PO DESIATOM STRETNUTÍ

Clenovia Československej kultúrnej spoločnosti na Orave, Spiši a iných miestach, s pochopiteľným záujmom sledovali národnostný seminár, ktorý sa konal v Nowym Targu. Predsa jednalo sa o dôležité záležitosti, o prehľbenie práce samotnej národnostnej menšiny, o prehľbenie kultúrnej práce cez ohniva terénnych organizácií. Ak sa pokúšame vraviet o priebehu zasadnutia a návštive kultúrnych i osvetových strediesiek ČsKS aj obecných v Jablonke, v Podwilku, Zubrzycy, Lapszech Wyžnych, Jurgove či Frydmane, je treba predovšetkým zdôrazniť, že vytvorili platformu pre širokú, vecnú i úprimnú diskusi. Tieto zasadania i stretnutia konali sa v ovzduší tvorého oživenia národnostného aktív, mimoriadného zájmu terénnych orgánov, v ovzduší vychádzania si naproti a hľadania takých spoločných postojov, aby práca národnostných spoločností nachádzala viac zájmu lokálnych kultúrnych inštitúcií, aby i samotné spoločnosti viac ako doteraz správne hodnotili význam tejto spolupráce a spoločnej pôsobnosti.

Nadriadenou záležitosťou vzájomnej výmeny názorov a argumentov, niekedy kontraverznych, bola starostlivosť o správny vývoj foriem práce národnostných menšíň, o jej ozajstný obsah. Jednalo sa tak o organizačnú prácu, kultúrnu činnosť súborov, divadelných krúžkov, klubovní, ako aj o plnú spoločenskú aktivizáciu obyvateľov národnostných menšíň v širokom význame tohto slova.

Referát ústredného výboru ČsKS i výpovede aktív Spoločnosti, hlasy zástupcov kultúrnych inštitúcií ústred-

ných aj terénnych i politických boli zobrazením situácie na pozadí doterajších výsledkov. Bilancujúc vybavené záležitosti poukazovalo sa na optimistický fakt rozvoja kultúrnej činnosti Spoločnosti, na záujem členov Spoločnosti o prácu svojej organizácie, na tie konštruktívne pracovné momenty, ktoré môžu a mali by stať sa smernicami pri rozvíjani ďalšej pôsobnosti ČsKS. Je pravdou, že ešte veľa chýba, aby ČsKS bola plne spoločenský aktívna, aby dosiahla stav rovnováhy v práci jednotlivých miestnych skupín, obvodných výborov, ústredného výboru a spojenia ich práce so širokým okruhom iných organizácií. Je pravdou, že sú ešte disproporcie medzi tým, čo bolo urobené a požiadavkami prihlásovanými jednotlivými zložkami Spoločnosti, bol však urobený veľký krok dopredu pre zlepšenie a ďalšiu zmienu k lepšiemu.

ČsKS s uspokojením naznamenala značne oživenie svojich terénnych zložiek. Pripomeňme na tomto mieste hoči len počet 3.300 členov zoskupených v 33 miestnych skupinách a 3 obvodných výboroch, vznik 34 rôznych súborov ochotníckeho kultúrneho hnutia zoskupujúcich spolu asi 310 členov, jestvovanie 22 klubovní. A tiež vzrast nielen početný, ale aj akostný kultúrnej činnosti ČsKS, čo o.i. našlo svoj výraz v organizovaní minulý rok súťaže 11 oravských hudobných i divadelných súborov v Jablonke, ako aj 5 spišských v Niedzicy. Tieto súborov dali vo svojich i susedných obciach 29. vystupení. V tejto práci vyzname-

navajú sa vravel tajomník ÚV B. Knapčík — také miestne skupiny Spoločnosti ako: Lapsze Wyžne, Jablonka, Chyžne, Krempachy, Nowa Biala, Zubrzica Dolna i Górná, Podwilk, Gęsińca i Zelów.

Bola tiež vyriešená záležitosť pôsobnosti obchotníckych divadelných krúžkov ČsKS, cez dodanie im repertoárnych položiek a eliminovanie minulých formálnych fažkostí. Pomoc tu poskytlo bratislavské Slovenské divadelné a literárne zastupiteľstvo inštitúcia ako nás ZAIKS zriekajúc sa honorárov patriacich im v titulu autorských práv. Niektoré klubovne obohatili sa o nové náradie, ako spoločenské hry, rádia, hudobné nástroje atď. Sú prístupné pre všetkých obyvateľov. Niektoré z týchto klubovní prehľbadajú svoju činnosť po celý rok, iné, ktorých miestnosti sú prenajímané, z finančných dôvodov, len v jesennom období. Niektoré miestne skupiny Spoločnosti využívajú obecne klubovne alebo miestnosti patriace iných miestnym organizáciám.

Za spolupráce miestnych národných výborov boli pozvané tiež súborov z Československa. V Jablonke a Niedzicy vystupoval ochotnícky divadelný súbor z Námestova, v Jablonke Spevokol ostrávských učiteľiek a miešaný spevokol „Janáček“, zatiaľ čo Zelów hostil Zemplinský tanecný súbor. Okrem toho pre členov ČsKS bol organizovaný zájazd na pohostinné vystupenie Slovenského národného divadla v Krakove. Spoločnosť organi-

zovala aj výlety a to do slovenskej turistickej oblasti a jednu do Krakowa, Wieliczki, Nowej Huty a Ojcowia.

Všetko poukazuje na to, že sa bude rozvíjať tiež nová forma kultúrno-ovetové práce ČsKS, po kladných skúsenostach s pôsobnosťou kina v Zelove, tiež klubovna v Jablonke obdržala premietací filmový aparát, ktorý je darom štátneho divadla v Martine. Na tomto prístroji obvodný výbor na Orave chce premietat populárno-vedecké a osvetové filmy, 16 mm, polské i československé, ak Československé kultúrne stredisko vo Varšave, na ktoré sa obrátil ústredný výbor ČsKS, súhlasí s vypožičiavaním filmov. Všetko nasvedčuje tomu, že aj Lapsze Wyžne dostanú premietací aparát, ktorý má byť odovzdaný ministerstvom kultúry a umenia, bolo by to potom tretie tohto druhu stredisko ČsKS.

Ako vyplýva hoci len z tohto krátkeho popisu, práca Spoločnosti dosiahla určité výsledky. Vec však spočíva v tom, že nie vždy je dostatočným spôsobom povšimnutá celou spoločnosťou, že nie vždy tiež výsledky sú správne hodnotené. Stáva sa tiež, že jednotlivé nepremyslené vystúpenia nacionalistického alebo separatistického zafarbenia, zatiaže obraz kladných výsledkov.

V prebiehu diskusie upozorňovalo sa na možnosť širšej pôsobnosti Spoločnosti cez plnejšie príťahovanie mladých. (Dokončenie na str. 6)

NAŠE ROZHOVORY:

PRIAZNIVÉ PERSPEKTÍVY ČsKS

Vošli sme do nového roka. Tento fakt nás núti, aby sme pouvažovali ako vypadala činnosť Československej kultúrnej spoločnosti minulý rok a aké sú plány tejto organizácie na najbližšie obdobie. Preto aj rozprávame o týchto záležitostach s predsedom ústredného výboru Jánom Molitorisom a predsedom obvodného výboru na Orave Jánom Kovalíkom, lebo chceme súčasne oboznamiť našich čitateľov s týmito problémami. V najbližších čísloch uvedieme výpovede zastupcov ostatných obvodných výborov Spoločnosti o tejto teme.

Minulý rok — vráv Ján Molitoris — vyznačoval sa zvýšenou aktivitou tak organizačnou ako aj kultúrno-osvetovou. Našlo to svoj výraz v zvýšenom počte členov Spoločnosti, v konštruktívnych zasadaniach prezidia ústredného výboru na ktorých sme prejednávali činnosť ČsKS s mimoriadnym zreteľom zapájania sa do akcií aktuálne prevádzkanych na území Poľska. Bola to činná účasť vo volbach do Sejmu a národných výborov, v spoločenských činoh o. i. v akcii 1000 škôl na 1000-ročie, v spolupráci s okresnými a obecnými spoločenskými a kultúrnymi organizáciami, v organizácii umeleckých vystúpení, ako napríklad posledne, spojených s národnostným seminárom.

Práve účasť na poslednom národnostnom seminári v Nowom Targu, ako aj návštěvu účastníkov seminára v Jablonke a Łapszach Wyżnych spojených s vystupeniami našich súborov, hodnotíme veľmi kladne. Z jednej strany ukazali sme výsledky našej kultúrnej práce a súčasne upevnili sme spoluprácu našich miestnych výborov na Orave a Spiši s okresnými orgánmi. Sme veľmi povdáčni členom našej Spoločnosti za veľku srdečnosť a pohostinlosť, preukazanú milým hostom, ktorí sa zúčastnili zasadnutia seminára. Chceli by sme tiež na tomto mieste podakovať okresným orgánom za pomoc a spoluprácu pri organizovaní našho programu v priebehu návštěvy terénu, ktorý bol predsa nerozlučnou súčasťou celku seminára. Domnievam sa, že táto upevnená spolupráca obvodných výborov Spoločnosti na Spiši a Orave s okresom bude sa priaznivo rozvíjať. Sme preto spokojní a nazdávame sa, že sú priaznivé perspektívy pokračovania v tejto spolupráci, ktorú sme mohli plne zhodnotiť práve v priebehu zasadnutia seminára. Sme povdáční ministerstvu kultúry a umenia, ktoré rozhodnutím zorganizovali seminár v našom okrese

Riaditeľ departementu kultúrno-osvetovej práce a knižnic ministerstva kultúry a umenia Czesław Kalužny v kultúrnom rozhovore na seminári s vedúcou okresného domu kultury v Nowom Targu Zoňou Mironiskou.

umožnilo nám spoločné zhodnotenie našich doterajších výsledkov a vytýčenie ďalších smerov našej činnosti za srdečnej a upevnenej spolupráce s okresem a miestnymi národnými výbormi. Nemalé výsledky v tejto oblasti majú tiež samotné obvodné výbory ČsKS na Spiši a na Orave.

AFORISMY

„Nedávno mne jeden kritizoval, budí mu zem ťehou“, poviedel lev a oľzl sa.

Má skvrnu na své minulosti: byl majiteľom čistírny.

— Hájil svou myšľenu tak neochvějně, že se oňo všichni chvěli.
— Ľud, to zná někdy tvrdě.
— Ukázal jím, zač jsou toho ostré lokty.
— Každý máme nějakého svého úhlavního nepřetele.
— Dal do sběru i železnou neděli.
— Nekouří, podkujuje!
— Veselohry jsou naše tragedie.
— Vypadl z kartoték, a již nežije.

Arnošt Černík

PŘÍSLOVÍ

„Nos s sebou hůl, pes tě nekousne“.

(Spanielské příslövi).
„Ženy mají raději muže, kteří je dobývají, ačkoliv je nechápou, než muže, kteří je chápou, ale nedobývají“. (Francouzské příslövi).

— Mladý básník by rád věděl, zda výkyvy jeho ducha zaznamenávají všechny seismografy na světě.

— Duše spekulanta, která se dostala do ráje, kupčila tam s rajskými jablíčky.

— Nemůžeme posuzovat člověka podle jeho přátele. Jidáš byl obklopen ušlechtilými lidmi. (Hemingway)

— Někdy se mi zdá, že když Bůh stvořil člověka, nedocenil své možnosti.

(Oscar Wilde)

— Pro ženu není nic těžšího, než říci „nashledanou“ méně než 25 slovy.

(Dorothy Parkerová)

— Rozbitý předsudek je mnohem těžší než rozbitý atom.

(Albert Einstein)

ANEKDOTY

ROZDIEL

— No, vidíš synku, že ta vie aj otecko okúpať, nielen mamička...

— Pravdaže, otecko, lenže mamička mi obyčajne pred kúpaním využuje topánky...

POTUJKY MESTOM

Krása mesta pritahuje. Prichádzajú sem z iných krajov Československa, samozrejme prichádzajú aj zo zahraničia. Najmä v sobotu a nedele je cudzincami zaplnené celé mesto. Turistov stretnie aj zo susedných krajín, ale najviac zo Západu, najmä Rakúšanov. Vlna áut prehľadne sa ulicami mesta. Sú všetkých značiek, aj najmodernejšie, ale nechybajú ani tie už úplne starúčké. Darmo hľadať voľne miesto na parkovanie svojho auta. Niet a niet. Každý kútek je už využitý a to nielen ten zvláštny, vyhradený, ale aj tam, kde sa vznáša cestovný znak zákazu parkovania. Dokonca aj na niektorých trávnikoch. Bratislava cez dva dni každý týždeň dusí sa množstvom turistov a ich vozidiel s registračnými číslami skoro celej Európy. Co ich zaujíma najviac v Bratislavе, ako prežívať svoju návštěvu v meste nad Dunajom? Koľko ľudí — toľko chutí. Pozrite sa však aj my na niektoré miesta, bez ktorých si turista nevie Bratislavу predstaviť. Podme spolu s ním na potulky bratislavskými ulicami a všeljakými romantickými základkami príťahujúcimi kúzlem svojej krásy.

— Miláčik, — pýta sa žena muža, — keď sa naučíš stenografovať, budeš potom viedieť tak rýchlo písat, ako ja hovorím?

— Tak rýchlo áno, — odpovedá muž, — len nie tak dlho.

— Lekár mi radil, aby som kvôli nervom odcestovala čo najrýchlejšie na juh, k moru. Co na to povieš?

— Chod k inému lekárovi...

Raz pozval jeden milionár Marka Twaina na recepciu. Hostitel usilované nákal hosti, ale rovnako usilovne priporúčal, kolko ktorá lahôdka stala.

— Len si, prosím, všimnite tento zvláštny druh hrozná! — upozorňoval milionár.

— Každé zrniečko z toho strapca stojí najmenej dolár!

— Skvelé hrozno! — zvolal cez celý stôl Mark Twain, — podajte mi z neho ešte za šest dolárov!

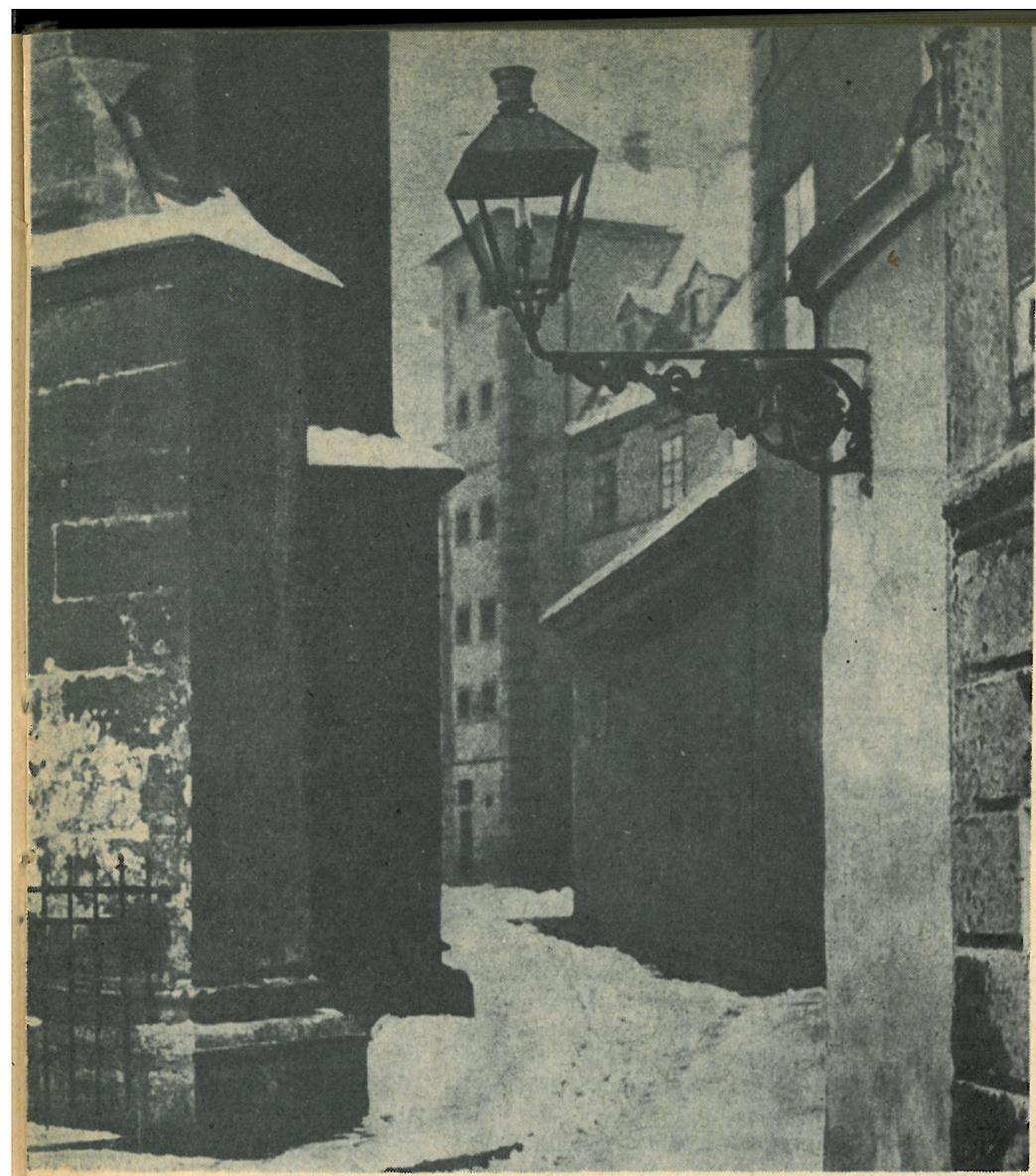
V Lisabonu krouží potichu následující anekdoty:

Jeden portugalský kněz, zuřivý stoupenc diktátora Salazara, hľíma z kazateľny:

— Slyšel jsem, že prý jeden z vás si koupil dobré boty a prohlásil: „Bohudíky!“ Tak tedy v takovém prípade je nutno říkať: „Salazarovi díky!“

— Dobrá — ale co řekneme, když se stane neštěstí a Salazar třeba umře? — zepatal se jeden z věřících.

— V tom prípade budete říkat: „Bohu díky“.

Kamenná tvár mesta vytvorená vekmi neustále mení svoj výzor, ako tvár ľudu. Plynúce roky a stáročia zapisujú do jeho ulíc svoju kroniku nesmrtelným kamenným písmom a vytvarajú jeho osobitný charakter.

Takú kroniku má zapisané aj bratislavské staré mesto nad ktorým týčia sa bašty hradu. Ležiace na svahoch hradnej hory zbieha, okolo starých fortifikačných múrov úzkymi uličkami a kamennými schodíkmi, pozdĺž barokových palákov, starých mestských domov alebo gotických kostolov — až do stredu mesta, mesta obchodného a administratívneho.

Ked' budeme putovať po starom meste nezabudnime si všimnúť dóm sv. Martina z 13. storočia, ktorý charakterom stavby radí sa do prechodu medzi starším štýlom románskym a mladším gotickým — kultúrnu pamiatku minulosti.

Vo vnútri je cenna sochárska výzdoba. Medzi inými je tam socha sv. Martina od chýrného bratislavského sochára G.R. Donnera. Tu na tomto

meste korunovali od tureckého obsadenia Budína až jedenásť kráľov. Posledná korunovácia konala sa tu roku 1830.

Na dnešnej ulici Leningradskej a Nálepkevej tiahla sa kedysi Dlhá ulica, najdlhšia v 17. storočnej Bratislave, spajajúca dve základné brány mesta — Vydrickú čiže Tmavú bránu a Laurinskú, ktoré nahaňali nejednému občanovi strach: ukryvali tam totiž mučiace nástroje. A ako vieme o tortúre nebola vtedy nádza. Ked' sme už pri tortúrach — vraj v 1602 roku upálili v Bratislave posledné tri bosorky.

Uprostred Dlhéj ulice bola široko známa pohostinská izba "U divokého muža". Jedná sa o najstaršiu vo vnútri mesta. Označoval ju originálny symbol: na železnej žrdke priečelia domu hompálal sa okruhlovalý znak v podobe venčeka. Zo zelených jedlových vetyvičiek divoký mužik mal urobenú peknú turbanovú korunku a opasok na tele.

Niekedy používame slovo „tabu“, alebo ho počujeme. Celkove vieme, že sa týka nejakého zákazu, určuje nedotknuteľnosť voľačoho atď. Skutočne slovo tabu, ktoré jednako znie v mnohých jazykoch napr. nemecky — tabu, francúzsky — tabou, anglicky — taboo alebo tabu, ruský — tabu má svoj pôvod v polínezskom „tapu“ čiže zakázaný, znamenalo u domorodcov náboženský zákaz týkajúci sa nejakého predmetu, stvorenia, veci, slova. Porušenie tohto zákazu malo spôsobiť celkom určite prísny trest v podobe nemoce alebo smrti, zoslanej duchmi alebo bohmi. Dnes používame toto slovo v tom istom význame, ale ako metaforu.

Aké však boli tieľa zákazy pôvodne, čo zahrňovali? Opierajúc sa na známej, nádhernej knihe Jamesa George Frazeera p.n. „Zlota Gaľaž“ známej historika, odborníka rôznych viedoznani a náboženstiev, môžeme čitateľov zasvätiť do tajov „tabu“, zobrazíť jeho zásah a moc u rôznych ľudov.

KRÁLOVSKÉ TABU

Učelom kráľovských alebo vodcovských tabu je úplne izolovanie týchto osôb pred každým nebezpečím, ktoré by ich mohlo ohrozovať. Z jednej strany je to obava samotných zainteresovaných pred stratou moci a z druhej záujem poddaných, aby nestratili vodcu. Preto kráľovské tabu je veľmi prísné. Jedným zo zákazov je napríklad zákaz vychádzania z paláca, dokonca hroziaci trestom smrti. Frazer píše: „Kráľ Oništi vychádzal zo svojho domu do mesta len vtedy, ak bohovia boli zmierneni římskou obetou, preto nikdy nevychádzal zo svojho domu. Viac, dozvedame sa, že nesmie vychádzat zo svojho paláca pod trestom smrti alebo musí odovzdať jedného alebo aj viac otrokov, ktorí budú popravení za jeho prítomnosti. A nakoľko bohatstvo krajiny meria sa počtom otrokov, kráľ hradí, aby nikdy neporušil toto právo. Predsa však jedenkrát do roka, vo sviatok „jamov“, kráľ smie, a dokonca si to vyzaduje obyčaj, tančovať pred svojim ľudom pred vysokou, z blata posliepanou stenou svojho domu. Počas tanca dvíha na pleciach vefku tarchu, aby dokázal, že stále ešte je v stave dvíhať váhu

štátnych záležitostí. Ak by si túto povinnosť nevykonal, bol by ihneď detronizovaný, alebo dokonca kameňovaný“.

Iným druhom kráľovského tabu je absolutný zákaz prizerania sa ako kráľ je alebo pije. Spája sa to s poverou, že cez ústa môže vyletiet duša z tela, alebo môže byť dokonca vytiahnutá nepríateľmi. Frazer uvádza mnohé príklady. Napríklad za hľadanie na kráľa Loango počas jedzenia a pitia hrozila smrť. Stalo sa, že syn kráľa videl ako tento pil. Kráľ ho rozkázal posekati. Ako teda kráľ je a pije? Alebo v osobitnej miestnosti, alebo zakrytý, alebo následovne: „Ked' kráľ ma chut niečo si vypí, rozkáže priniesť si počar vína. Ten, ktorý víno prináša má v rukách zvonček a ked' dá kráľovi kalich zvonča a obracia tvár. Všetci prítomní padajú tvárou na zem a nepohnu sa, pokiaľ kráľ neskončí piť...“

Už tých niekoľko príkladov, a dalo by sa ich uviest množstvo, stačí, aby sme si uviedomili aké dôležité je tabu týkajúce sa panovníkov. Na tomto mieste je hodno poznamenať, že aj obyčajni ľudia dodržiaval podobné zákazy a verili, že ponese následky v prípade ak ich prekročia. Neboli však trestaní v prípade ich prekročenia.

TABU SLOV A VECI

Jedným zo známejších tabu bolo v dávnom veku železo. Opozy voči nemu mali snaď svoj pôvod v tom, že bolo novinkou, že ho nepoznali, a ako novinka mohlo predsa podľa súčasníkov obsahovať nebezpečne moce a sily. Príkladov o železe ako tabu je veľa. Frazer uvádza dokonca príklad z Poľska, kde po začiatku používania železného pluhu v roľníctve, práve tomuto faktu pripisovali niekoľko rokov po sebe nasledujúcu neúrodu. Inde zase nesmelo sa na holenie používať železnú britvu, železné klince a skoby atď. Opačne zase železo bolo používané ako „zbraň“ proti ľudom a pripisovali mu odstrašovaciu silu.

Iným druhom tabu bolo surové mäso a krv. Vtedajší ľudia verili, že duša zvierat nachádza sa práve v krvi. Ked' ľovek zjedol krvavé mäso, možna duša do tohto zvieratovojsť do jiedaceho. Práve obavy pred tým vytvorili mnohé zákazy a príkazy.

Na Jiráskovej pod 7. nachádza sa, popri hrade a Slavíne, ktorý je veľkou pripomienkou jara 1945 — jedna z najvýznamnejších pamiatok mesta Academia Istropolitana. Pre mnohých bude prekvapením, že tu bola jedna z najstarších univerzít Európy, ktorú roku 1465 založil Martín Korvín. Neškôr nachádzala sa v tejto budove aj mincovňa. Ked' sme už zaputovali na Jiráskovej pozrieme sa hned na Iavo, kde pod číslom 3 nachádza sa Erdödýho rokokový palác. Kúsok sa vráime pod číslo 12, aby sme sa ešte zahľadeli na Pálffyho barokový palác. Boli to dediční grófi bratislavského zámku, ktorí ku koncu 16. storočia dostali pod správu až celé podhradie. Hned oproti pod 13 je klasický palác Zicsyho a pod 15 gotický de Paulyho.

Nižšie, keď zostúpime po schodoch na Nálepkovu ulicu, pozrieme si staré šlachtické paláce z nádhernými portálmi: pod číslom 13 barokový Esterházyho, pod 15 rokokový Balassu aj pod 33 klasický palác Csákyho.

Kedysi v Bratislave niektoré staré ulice dostávali názov podľa znakov vtedajších remeselníkov. Bola Zámočnícka ulica — čižmári mali Ševskú, dnešnú Zelenú. Na začiatku tejto ulice všimni si na naročnom dome znak: Kaleb a Jozua nesú strapce gigantického hroznu zo zeme Kanaan. Také plastické reliéfy znázorňujúce strapce vinic alebo viničných listov nachádzali sa nad bránami vinohradníckych domčekov. Môžme ich tiež dnes nájsť napríklad na Vysokej, Panenskej a Kopačskej ulici.

Aj rukavičkári mali pod svojim symbolom, veľkou plechovou karminovo-červenou rukavicou, svoje sídlisko na Dlhéj ulici. Zase nožiarí sídli v dnešnej ulici v 17. storočnej Bratislave, spajajúca dve základné brány mesta — Vydrickú čiže Tmavú bránu a Laurinskú, ktoré nahaňali nejednému občanovi strach: ukryvali tam totiž mučiace nástroje. A ako vieme o tortúre nebola vtedy nádza. Ked' sme už pri tortúrach — vraj v 1602 roku upálili v Bratislave posledné tri bosorky.

Po dnes poznáme tiež: Rybársku bránu, Ševcovsku baštu, nachadzajúce sa na zlome južných hradieb — nazvané podľa jednotlivých cechov, ktoré museli brániť hradobný úsek na svojich baštach.

Už vtedy bola aj Sedlárska ulica.

Dnes keď ňou pôjdeš popri renezan-

čných mestianskych domoch, dostaneš

sa na neveľké námestie 4. apríla. Bolo

ono kedysi spojené so životom a smrťou.

Voľakedy, dávno v minulosti na

tomto námestí popravovali. Ze vže

staré radnice zaznel umieračik a pod

katovskou sekero podali hlavy vinných a nevinných z vôle pánstva. Tu zahynul aj 83-ročný druh J.A. Komenského, Mikuláš Trábil.

Na námestí stojí povestná Rolandová studňa oproti domu nazvanému Zelená izba. V tejto renezančnej pamiatke voľakedy bývali významné krajinské snemy, hrdelné súdy, v nej tiež oslavovali radostné udalosti vtedajších čias. Na námestí nachádza sa tiež Kutschersfeldov rokokový palác. Rolandovú studňu postavili na pamäť požiaru, ktorý vznikol pri korunovači slávnych cisára Maximiliána II. a strávil polovicu mesta.

Ked' ste sa už zoznámili so starou gotickou radnicou s 15. storočia na malom námestí na ktorom stojí aj primaciálny palác — všimnite si renezančný kostol Jezuitov zo 17. storočia a kostol Františkánov z 13. storočia. Odtiaľ už len párok krokov a sme pri Michalskej bráne, torá od 14. storočia tvorila vrchol mestských fortifikácií.

Ešte dnes starí Bratislavčania veria vovere, že pod menším oblúkom Michalskej veže nesmie sa prejsť hore ulicou, lebo na najbližšom námestí stihne vás nešťastie. A už vobec diaľa nesmú prechádzať študenti, lebo dostanú zlú známku.

So záujmom si pozrieme barokové sochy na moste Michalskej brány a potom sa ešte vráime Michalskou ulicou. Hned pod číslom 7 nachádza sa Segnerová renezančná kúria a oproti gotická kaplnka sv. Kataríny. Pod číslom 10 najdeš meštiansky gotický dom zo 17. storočia a pod číslom 3 barokový palác Jessenáka.

Vraj za panovania Márie Terezie, v období náboženských bojov, tato cisárovna uniesla dcéru baróna Jessenáka, poslednú dedičku veľkých majetkov, a to preto, že malá Gizela bola evanjeličkou. Rakúska cisárovna chcela, aby veľké rodinné majetky prešli do rúk katolíkov. Rodičia tanuli v smútku, nevediac, čo sa s ich dcérou stalo. Až keď táto malá 7 rokov obdržala list a v ňom oznámenie: "Dnešný deň vaša dcéra Gizela z milosti Božej a vôle cisárovnej prijala kresťanstvo." A zas veľmi dlhý čas rodičia nič o nej nevedeli. Potom obdržali ďalší list: "Oznamujeme vám, že vaša dcéra Gizela z milosti Božej a vôle cisárovnej dnešný deň vstúpila do stavu manželského s urodzeným pánom Esterházym." Až vtedy rodičia sa stretli so svojou dcérou, ktorú už považovali za nežijúcu.

Ešte nižšie na Michalskej, pod číslom 1 nachádza sa barokový palác kráľovskej komory a keď odbočíš kúsko doprava najdeš gotický kostol a kláštor Klárisiek z konca 14. storočia.

Tak sa tiež dá vysvetliť zákaz rozlievania krve na zem, čo sa týkalo predovšetkým panovníkov. Tam má asi svoj pôvod tatarské porekadro: „Jeden chan zabije druhého, aby obsadil jeho trón, ale urobí všetko, aby neprelieval krv“. Frazer uvádza takýto príklad: „Ked' Kublaj Chan zdolal a vzal do zajatia svojho strýka Najana, ktorý sa proti nemu vzbúril, nechal ho popraviť“. Ale, aby neprelieval krv, rozkázal zabaliť Najana do koberca a tak dlho hádzat z ruk do ruk, až tento zomrie..

Dalšie tabu tohto druhu, je zákaz strihania vlasov, zakladania nohy na nohu a veľa, veľa iných. Podobne je to so slovami, ktoré pôvodní obyvatelia stotožňovali s vecami, nevidiac v tom zláten rozdiel. Napríklad australski domorodci nechceli prezraditi svoje skutočné mena, nakoľko sa nazdávali, že mohli byť využité čarodejníkmi alebo cudzími na ich škodu. Podobne jestovoval zákaz používania mien neprítomných bojovníkov alebo zomrelých atď. Preto sa používali fiktívne mena alebo opisové mena. Frazer uvádza, že sa nesmeli vyslovovať mena starších príbuzných manžela. Preto ak jeden z príbuzných menuje sa „Ovčiar“, nesmie sa používať ani slovo „ovce“ len sa vrávi „blačacie“, ak sa zasa menuje „jahňa“, o jahňatach sa vrávi „mladé blačacie“. Je to klasický príklad slova, ktoré je tabu.

* * *

Je to len za hrst informácií o jednom slove, ktoré používame veľmi často a ktoré veľmi plasticky znázorňuje, kolko obyčajov, verení a predstavkov môže obsahovať niečo, používané dnes ako metafora ako práve toto slovo — tabu. Skrýva v sebe dávne tragedie, nezpočetné ľudské obete. Lebo všetko čo toto slovo zahrňovalo, napĺňovalo vtedajších ľudí strachom, strachom tak veľkým, že často — čo uvádzajú výskumníci ako veľmi dôkladný Frazer — ľovek, ktorý porušil „tabu“ napr. dotýkajúci sa panovníka, zomeral. Samozrejme nie od dotyku, ale od strachu, lebo bol presvedčený, že toto musí sa pre skončiť smrťou. Nie je to čudné, predsa aj dnes v storočí atómu, sem-tam vyskytujú sa predsydky a povery.

T
A
B
U

B
U

PO DESIATOM STRETNUTÍ

(Dokončenie zo str. 3)

dých kádrov odchovancov lýcea so slovenským vyučovacím jazykom v Jablonke. Veľa pozornosti bolo venované objavení sa nových činiteľov Spoločnosti spomedzi skupiny slovenských učiteľov najmä na Orave. Vymenujeme najmä tie miestne skupiny v ktorých pomoc učiteľov dovoľuje aktívnejšiu kultúrnu prácu. Sú to: Jablonka, Zubrzyca, Podwilk, Chyžne a piekielnik. Pozoruje sa však mala účasť učiteľov v prácach Spoločnosti na Spiši. A predsa práve oni svojimi skúsenosťami a vedomostami môžu veľa pomôcť, tým viac, že majú autoritu svojho dedinského prostredia. A na tomto mieste má pravdu tajomník pre propagandu KP PZPR v Nowom Targu súdr. Barbachen poukazujúci Spoločnosti, aby nadviazala spoluprácu s novotarským Svárom učiteľov. Určite preukáže svoju pomoc pri zvyšovaní spoločenskej aktivizácie učiteľov v radoch ČsKS na Spiši a Orave.

Zvláštne miesto bolo venované slovenskemu čitateľstvu. Diskutovalo sa o nutnosti zásobovania obecných knižnic slovenskou literatúrou a to nielen klasickou, ale aj súčasnou prózou a poéziou, predplácanie týmito knižnicami a klubovníkmi v jednotlivých obciach časopisu "Život". Na tomto mieste je treba zaznamenať ešte jeden kladný fakt, že v posledných rokoch pre obecné knižnice boli nakúpené slovenské knihy za kvótu 20 tisíc zlatých. Vrávelo sa tiež o zväčšení predplácania "Života", — ktorý ako sa zdôrazňovalo, pomáha v práci ČsKS, čitatelia ho majú radi, má zaujímavý obsah a umožňuje upevňovanie a prehľbovanie znalostí o jazyku, — cestou plného zapojenia sa do propagovania tohto nielen popredným aktívom ČsKS, ale všetkými jeho členmi a priaznivcami, bez ohľadu na to či sú členmi Spoločnosti alebo nie. Je to adresované predovšetkým Orave a českým strediskom v Kudove i v ročlanskom a lubelskom vojvodstve.

V priebehu bohatej diskusie i v referátoch našli svoje odzrkadlenie aj iné záležnosti, ktoré zaujímajú menšinu. Sú to záležnosti kladné, aj také, ktoré ešte čakajú na vyriešenie a všetké svojim spôsobom zaujímajúce príslušníkov menšiny. S uspokojením bol zo záležností, že ich spoločné riešenie bolo započaté v priebehu stretnutia aktív ČsKS s I. tajomníkom KP PZPR súdr. Potoczkom a predsedom prezidia Okres. nár. výboru súdru. Timofiečzykom, ktoré sa konalo na okresnom výbere strany v Nowom Targu 5. októbra m.r. (pisali sme o tom v novembrovom čísle m.r. na 9 str. v článku p.n. "Z porady w KP PZPR w Nowym Targu".)

Podčiarkovalo sa, aby tento rozhovor pokračoval, aby v jeho výsledku vznikol konštruktívny program spolupráce aj pre obecné národné výbory aj pre terénnne zložky Spoločnosti.

Spomenuli sme už niektoré otázky, o ktorých sa vrávelo v priebehu dvojdňového

zasadnutia seminára týkajúce sa práce slovenských stredisiek na Orave a Spiši. Učiteľ však problémom, ktorý sa vysunul do popredia v referátoch a diskusii, a ktorý zaujímal všetky národnostné Spoločnosti, ktoré sa zúčastnili seminára, bola záležitosť miesta Spoločnosti v obci i v okrese, podiel tejto Spoločnosti na živote svojho terénu. Vrável o tom vo svojom referáte riad. Kalužný i vo svojom vystúpení tajomník Barbachen aj referát ústredného výboru, ako aj diskutanti z iných národnostných Spoločnosti a zástupcovia kultúrnych oddelení národných výborov i činitelia ČsKS.

Ideologickej tvári národnostných Spoločností, stupeň ich angažovania sa do súčasnosti, do osudov svojho terénu, vojvodstva, krajinu, záležitosť zodpovednosti pred strediskom za celok svojej práce, záležitosť zavádzkov, ktoré toto stredisko má voči celej spoločnosti — to bolo to, čo sa vysunulo do čela uvažovaní.

Musíme lepšie spájať našu prácu s okresným a obecným národným výbormi i inými organizáciami, ešte preukazujeme príliš mälo iniciatívy v tomto smere. Sú obecné národné výbory, ktoré neprispisujú dôležitosť práci našich miestnych skupín, činnosti našej Spoločnosti, sú však aj také národné výbory, ktoré každodenne žijú našimi problémami — vrávili aktivisti ČsKS. Radi pomôžeme pri iniciovani a realizácii úloh Spoločnosti — vrávili zástupcovia novotarského okresu — ustálime a prediskutujme spoločne plán pôsobnosti, neprevádzajme odtrhnuté akcie, je ešte príliš mälo tej práce, v ktorej by násli svoj odraz veľké politické, spoločenské, kultúrne zmeny povojnového obdobia — vrávili diskutanti.

Tažkosti spočívajú ešte v tom, že vyzdvihovali v diskusi, že je treba venovať viac pozornosti formám spoločenskej činnosti národnostných spoločností, ktoré ako každá iná forma tejto pôsobnosti, musí byť pripravená našim podmienkam a možnostiam, potrebám prostredia, celkového tvaru života, aby nebola pasívnym svedkom zmen, ktoré sa dejú navôkol. Dôkazom toho, že nie je tak na Orave a Spiši sú príklady, nielen spoločenskej obetavosti členov Spoločnosti pre svoju organizáciu, ale aj obrovská námaňa vynakladaná slovenským obyvateľmi na spoločenské činy svojich obcí. Zdôrazňovalo sa, že v novotarskom okrese Spiš a Orava sú na poprednom mieste v spoločenských prácach, pri oprave ciest a mostov, stavbe škôl, zdravotníckych stredisiek, športových objektov, obchodov a v početných iných iniciatívach celej spoločnosti, podnetených obcami i okresom.

Tvorčie ovzdušie zasadnutia seminára vričinilo sa k vykrištalizovaniu tak smerov, ako aj základných forem práce, ktoré stoja tak pred terénymi orgánmi ako aj pred zložkami Spoločnosti. Pričinilo sa k tomu, že seminár je treba hodnotiť ako veľmi vydarený i veľmi zaujímavý, ktorý uplynul v neobvykle srdečnom ovzduší vlnom vzájomného porozumenia a pozorovania spoločných požiadaviek i problémov. Je to predzvest úspešnej práce.

ADAM ADAMEC

POSLEDNÝ VÝSTREL

John Brandon sa v ten večer zastavil v ihličnatom lesiku na strmom úboči nad údolím Shovel. Zjedol dva obložené chleby a vypil studenú kávu z plechej polnej fláše. Už sa celkom zotmilo, keď si prestrel prikrývku pod jedie a uložil sa k spánku. Jemný vetrik kolísal vrcholce stromov a zhadzoval na jeho lôžko suché ihličie. Koň sa pásol s unavenou dôstojušcou v okruhu, vymedenom dlžkom lasa, na ktorom bol uviazaný. John Brandon rozmyšľal o svojom mladšom bratovi. Neskôr nahradil túto smutnú predstavu inou — tvárou muža, ktorého dúfal nájst v meste na dne údolia. Potom sa nasilu prihnútil k odpočinku. Spal hlboko po celú noc.

Na druhý deň sa neskôr ráno vydal na cestu. Jazdil po pražnej ceste, vyrytnej kolesami vozov, ktorá ho na poludne privedla do Bendu. Na severe mesta, na konci ulice, kde boli kancelárie a obchody, našiel nájomnú stajňu. Tam zosadol a postaral sa o svojho koňa. Potom vošiel za majiteľom do ošumelej, nezametenej kancelárie. Majiteľom stajne bol starec so zbrádenou tvárou a prenikavými, zvedavými očami, prezrádzajúcimi typického malomestského klebetníka. Z jeho odevu vystupovala neurčitá aróma čiapky a zápacích stajne. Brandon musel niekde začať svoje pátranie. Majiteľ stajne bol najbližšie, nuž začal s ním. Posadil sa do väčšej z dvoch vypletaných kuchynských stoličiek a šúfal si cigaretu.

— Zdá sa to byť pokojné malé mesto, — povedal napokon.

— Aj vždy bolo.

— Bývate tu už dlho?

— Túto zimu to bude desať rokov.

— Myslím, že poznáte každého na okolí,

však?

— Všetkých živých a väčšinu mŕtvych, — odvetil starec. — Hľadáte azda niekoho?

— Prečo... vlastne áno, — priznal pojkine Brandon.

— Riadne vysokého mladencu s kučeravými čiernymi vlasmi a fúzikmi. Je veľmi driečný, pekne sa oblieka a nosí mäkké čižmy. Poznáte niekoho takého?

— Samozrejme, — odvetil majiteľ stajne. — To môže byť iba Charley Cannady. Je tu asi šesť mesiacov. Zaobrába sa predajom a kúpou dobytka a pozemkov. Skutočne sympatický chlapík, ten Charley. — Majiteľ stajne nevinne pozrel na Brandonu a spýtal sa: — Máte si s ním azda niečo vybať?

— Áno, — odvetil Brandon.

— Majiteľ stajne sa zarazil.

— Dúfam, že nechcete spôsobiť Charleymu nejaké neprijemnosti?

— Nijaké neprijemnosti, — odsekol Brandon. — Kde býva?

— Dolu v hoteli.

— Dakujem, — povedal Brandon. — Nechali by ste nič proti tomu, keby som si tu trochu posedel? Bola ma nohy.

— Cítte sa ako doma, — ponúkol ho starec. — Aj tak by som si mal ist niečo

Konec dvaciaty let 1945. ského Nemecka v ráz Varšava postavila do tech okupace. Ozbrojená existuje Varšava konštantne za svobodu své vlasti. města byly dny povídání podzemí se narodily zde, v hlavním městě dala Zemská národní.

Varšava vyšla z boja městských budov a za věhového Polska, má pro koliv jiný fragment města.

17. LE

území, aktivizace vesnice prohlíží mědělskou reformou, obnova lázní a osvěty, spolupráce s osvobozenou armádou.

Byla nutno řešit předešlé problémy základního významu. Na běžného toho, co je nejdůležitější, záhadnou hodnotu země, osud nás všechn.

A přece v tomto bouřlivém období osud lidové vlády a jejího opíral o zemi úplně vyčerpavou. Vyživit bojující armádu, vyhledat městečka, zničené vesnice, zbráni vyčerpání obyvatelstva, jen všechno.

Ale nechybělo vlastenectví. Nováda, která, jak to napsal Zaluski, "náš" — vysla z lesa v parádách výběžek a první ministerstvo v dělostřeleckém "dodge" — a drost a prozírávost své politiky, rány a nesrovnanosti minulosti, zálatání nejnaléhavějších dětí a zářímnou a rychlou pomoc socialistického významu, odkud současně s důvěrou městce pro polskou armádu vylézají průmyslové výrobky a další středky pro Varšavu a celou zem.

A na těch třech opěrných sloupcích stojí národa, rozvaze lidové vlády,

sto sa asi opakovala podobná situácia v posledných rokach. Konej povedal:

— Volal sa Brandon, sen. Čencet?

— Zatajil nič, pán Brandon.

— Ale chodte. Vás spícel umírá.

Meagher sa začervenal a vošel do celarie.

— Co si máte vybať? Časť spýtal.

— To je moja vec, — řekl.

— Ale pretože ste predstavil viem vám to priamo. Chom čekal.

Meagher sa nezdal byť prekvapený.

— Prečo?

— Střílel do mého brata, Brandon. — Prenasledovalom svédomie až sem.

— Ako dlho?

— Desať mesiacov. Možno si říká, že som blázon, keď vám. Ale škoda reči, tu náš městský měst. Vidíte, že se už něco změnilo. Privejte ho naspěch. Postupně zatýkač. Můžete telefonovat s řeřišovou.

Meagher preskúmal vyblednuté papieri. Potom mu ich vrazil.

— Ako som vyrozumel, zatýkač.

— Čítali ste zatýkač, — řekl.

— Chcete ho živého, ale

vybavil. Ak by zatiaľ niekto prišiel, poviede mu, že sa hned vrátim.

— Nemusíte sa ponáhľať. Počkám tu na vás, kym sa nevrátit.

Brandon si všimol dychtivú zvedavost, ktorá sa objavila v starcových očiach. Bol v nej slabý záblesk strachu z cudzinca, ktorý prišiel do mesta a hned sa vypočítal na zámožného občana, ale súťasne i nádej, že sa možno niečo prihodí, čo poruší monotónnosť každodenného života. Brandon pozoroval, ako vychádza zo dverí a kráča po ulici. Zostal v nevrlúnej kancelárii sám, iba s koňmi, ktoré sa lenivo pohybovali a narážali na prepážky bočov za tenkou stenu. Rozmýšľal o tých desaťmesiacoch, ktoré strávili prenasledovaním svojho muža. Premýšľal o námahe a žiali, ktoré boli vtesnané do tých mesiacov. A teraz neboli tento muž vzdialý viac, ako blok domov. Teraz si konečne mohol oddýchnut.

Počul kroky na drevenom chodníku. Vzápätí akýsi zavály muž stredných rokov zaplnil celú šírku dverí svojou územistou postavou. Jeho oči objavili Brandonu a hľadeli na neho zdánlive bez záujmu.

— Dobrý deň — zavrčal.

— Majiteľ odišiel, ale hned sa vráti, — povedal Brandon.

— Ja som Meagher, mestny řeřiš.

Brandon zazrel hviezdu, napoly skrytu rozopäťou, pokrčenou vestou a pochopil, kam hned zamieril majiteľ stajne. Išiel s čerstvou informáciou rovnou do řeřišovej kancelárie. Brandon si pahostajne pomyšiel, že by bol zaujímavé vediet, ako ča-

et meziválečné nezávislosti Polska učinil nájezd hitlerovského říše v září roku 1939. Tak jako v minulosti, také tentokrát se do čela bojujících. Boj na ulicích města neumlk ani v letecké akci AL, AK a Lidové gardy dokázaly světu, že onospirační, která je společnicí polských vojáků, bojujících stí na všech frontách druhé války. Tragickou etapou boje bylo vystání v ghettě a 63 dnů srpnového povstání. Ve varšavském městě byly hodnoty, které přežily město a jeho obyvatele. Právě v tomto městě vznikla Polská dělnická strana, zde také poprvé zasedala rada.

Boje vítězně, ačkoliv bylo zbořeno 85 procent veškerých budov, zahynulo 800 tisíc lidí. Posledních dvacet let, údolí lidového života v městě význam, než kterým v minulosti Varšavy.

EDNA 1945

V DESET HODIN

Snající se se země národního života obdítelskou Sosu

Na nejživotnější správné volby závisela reálná

rozhodujícím obdobením národa se nouzou, neschopnou alovělā města a dačené a okupačnímu chybělo

Nová lidová vláda ve svém „Fizianských děravské cesty“ konala a národu moučky, která léčila i, zaručovala zajišťovala uplatnické sovětské lavičky zbraní a byly vysílány kéků a obvazů, ch nutných prozemí.

Dupech: vlastenecky, sovětské po-

moci — začala pomalu improvizace lidí, vracejících se do ruin, ustupovat plánovité práci o nevidaném tempu a rozměrech.

O tomto tempu znovuvýstavby a přestavby Varšavy svědčí vzrost počtu obyvatel: v r. 1945 — 150 tisíc obyvatel na pravém břehu Visly a asi 12 tisíc na periferických městech ležících na levém břehu řeky, o rok později již více než 486 tisíc a po deseti letech 1100 tisíc, z nichž 630 tisíc mašlo práci v rekonstruovaných a vybudovaných závodech. Takto počet obyvatel města dosáhl předválečnou úroveň. Uplynulo dalších deset let, během nichž tempo výstavby hlavního města a s ním celé země neochabalo ani na chvíli.

Rozvoj nového socialistického hlavního města neznamená pouze nové čtvrti a sídliště s moderními budovami, ale také změnu společenské struktury a společenského uvědomění obyvatel. Současně s městem rostli také lidé a jejich smysl pro zodpovědnost za všechno, co je obklopuje. Je to veliký proces, který doprovází změny Varšavy v průběhu dvaceti let PLR. Současně s domy rostl nový člověk. Ten proces je také zásluhou společenských změn, které ztvárnily obyvatele Varšavy, města, které není pouze administrativním hlavním městem, ale také důležitým výrobním centrem, které má vyspělou dělnickou třídu. V průběhu dvaceti let město obdrželo velký průmysl. Dnes v hlavním městě ze 1300 tisíc jeho obyvatel pracuje nájemně 700 tisíc osob, a více než 140 tisíc dojíždí do zaměstnání do varšavských závodů z okolí města.

Město, v němž se odehrály nejdůležitější události polského života.

A. A.

... dramatická nahlas po-
víd. Co odo mňa
vím predsa dosť
vošiel do kan-

Cannadym? —

odvetil Brandon, ief zákona, po-

na doňho strie- prekvapený. Iba

ata, — povedal som ho ako zlé

si myslite, že- vám to rozprá- nate doklady z úradne pove-

I ostat som na gafavat násnu verif.

dut, pokrčené áil.

áton vám dáva- od povedal Bran-

bo mrtvého?

— Čitali ste zatykač — povedal opět Brandon.

Meagher zhluboka vydýchal a podíval se blíže.

— Dostali ste zatykač, ale nepomýšlali ste na to, aby ste ho priviedli našpäť, pravda? Chcete sa s ním porátať priamo na meste, však?

— Popísal som svojho muža, — odvetil Brandon pokojne. — Váš špicel ho spoznal podľa popisu. Vy súhlasite s mojím postupom. Chlap je tu v meste. Stretnem sa s ním. To je všetko.

— V poriadku, — prisvedčil Meagher. — Je v našom meste už šest mesiacov a dobré sa správa. Chystá sa na budúci týždeň oženit, ak už chcete všetko vedieť.

— S niektorým z tunajších dievčat?

— Áno. Postavil si nový dom. Je už celkom zariadený, iba sa do neho nastanovat. To zlomí tomu dievčetu srdce. Je to dobré dievča.

— Lepšie teraz, ako neskôr, — povedal neoprosne Brandon. — Poviete mu, že som v meste?

— Nemohli by sme postupovať podľa zákona? — spýtal sa stažka Meagher. — Dopravte ho späť do vášho mesta, aby ho mohli riadne súdiť. Ak je to jediná vec, v ktorej pochybil, azda ešte nie je, príliš neskôr, aby napravil svoj omyl.

— Nemusel som sem takto otvorené prísť a všetko vám povedať, šerif. Mohol som ist svojou vlastnou cestou. Chcel som však, aby bolo medzi nami jasno. Poviem vám ešte niečo. Môj brat v ten večer nemal pri sebe zbraň. Už rozumiete?

— Nemal zbraň? Ale...

— Chápem, — povedal Brandon nezvukne. — Poznáte Cannadyho. Vie výborne záchaďať so zbraňou... Nepresvedčajte ma dalej, šerif!

— Nerozmýsliť si to?

— Nie — odsekol Brandon.

— Dám mu výstrahu.

— O šiestej večer vyprázdnite hlavnú ulicu a posílejte ho von. Budem tu. Chcem sa s ním stretnúť.

Meagher pozrel na revolver na Brandonovom pravom boku. — Viete s tým dobré narábati?

— Prezreli ste si ma aspoň desať minút, — povedal Brandon bez obalu, — a spoznali ste to skôr ako ste sa spýtali. Nie, neviem s tým dobré narábati.

— Tak prečo...

— Chcem to vybavit týmto spôsobom. Dám mu dobrú možnosť. To je viacej, ako dal on môjmu bratovi. Nemôže cívnut, ak nechce, aby ho považovali za zbabelca. Chcete mu to povedať vy, alebo to mám urobiť ja?

Meagher bol teraz úplne vážny.

— To je vaša vec. Myslím, že by som vám to mal zaraziť, ale asi by to nepomohlo. Neboli by ste spokojný, kym byste ho nedostali.

— Hádate správne.

Meagher prikývol a vyšiel zo dverí. Na chodníku sa ešte zastavil a znova pozrel na Brandonov revolver. V zjavnom zmätku potriásol hlavou. Brandon čakal v kancelárii, kym zvuk šerifových krokov, smerujúcich k juhu, nezanikol a kym ho o minútu neskôr nevystrydal huký kle-

pot krokov majiteľa stajne. Vtedy rýchlo vstal a premeral muža hned vo dverách ostrým pohľadom.

— To bola rýchla práca, — povedal. — Teraz dovolte, aby som vám aj ja niečo povedal. Iba toľko, aby ste dnes populárni odtiaľto nevystrčili nos a nepribližovali sa k môjmu koňovi. Hned sa vrátim.

Prešiel okolo preťaknutého muža a kráčal smerom na juh, pozdĺž krátkeho bloku obchodov. Na tej istej strane ulice ako nájomná stajňa, asi o päťdesiat krokov južnejšie, bola šerifová kancelária a väznica. Naproti na rohu stál hotel. Bola to ošarpaná dvojposchodová stavba, ktorá by bola zrejme potrebovala obnoviť fasádu. Brandon prešiel cez cestu a vošiel do hal. Z prífahlej jedálne počul štrngot príborov a rozhovor. Sadol si na vyblednutú koženú stoličku naproti severnej stene a trpeživo čakal, kym zvuky temer zanikli. Hotelový úradník ho ľahostajne pozoroval spoza malého písacieho stola.

— Pán Cannady je v jedálni? — spýtal sa ho Brandon.

— Myslím. Chcete sa s ním zhovárať?

— Rád by som.

— Poviem mu, že ho čakáte, — ponúkol sa úradník. — Už končí obed.

Úradník vošiel do jedálne. Vzápäti sa vrátil, oznamujúc: — Práve vychádza.

Brandon vstal zo stoličky a podíval bližšie ku dverám, spájajúcim halu s jedálňou. Počul vrzanie čížiem a buhot odkladaných stoličiek, keď chlapí, ktorých zo svojho miesta nemohol vidieť, vstali od stola a chvíľu sa zhovárali. Jeden z nich

odišiel priamo na ulicu, druhý zostal ešte na okamih v jedálni a vravel nejakú lichotku čašničke. Potom vošiel do hal. Brandon spoznal svojho muža.

— Cannady, — oslovil ho.

Cannady sa usmial a podával mu ruku.

— Hľadali ste ma, pane?

— Áno, — prisvedčil Brandon. — Ne-

poznamate ma?

Cannady sa zháčil.

— Akosi sa neviem rozpamätať.

— Volám sa Brandon. Nepripomína vám to nič?

Cannady nemal pri sebe v tejto pokojnej poludňajšej hodine zbraň, ale napriek tomu sa jeho pravá ruka mimovoľne suhula inštinktívnym pohybom k pravému boku. Pochopil. Bol v strehu. V jeho čiernych očiach sa tajila neprijemná rozpomienka.

— Brandon? — povedal napokon. — Ne-

poznam nijakého Brandonu, pane. To mu-

sí byť nejaký omyl.

— Nemárnime čas zbytočnými rečami. Dnes populárni budem v nájomnej stajni.

O šiestej odtiaľ vyjdem a pôjdem touto ulicou. Očakávam, že vy vyjdete v tom istom čase odtiaľto z hotela. Nepomýšľajte na nijaký úskok! Stopoval som vás de-

sat mesiacov. Ak odtiaľto ujdete, nepo-

skytnem vám nabudúce nijakú možnosť...

— Pozrite, — začal Cannady.

— Dobre si to zapamätať, — zopakoval Brandon tvrdzo. — Ak sa pokúsíte o útek, použijem proti vám pušku.

(Dokončenie vo februárovom čísle).

NÁS POZOROVATEĽ HLÁSI ZO SPIŠA

Je 25. novembra večer. Účastníci národnostného seminára po návštive knihovne vo Frydmane — cestujú autobusom budúcou turistickou cestou pri plánovanom zálive. Je večer a preto nemôžeme obdivovať krásu spíšskej krajinky; prekrásne dedinky ležiacie uprostred sachovnice poli, štýlové domčeky a ľudové kaplnky — jedným slovom celú krásu Podhala. Škoda, vravia tí, ktorí poznajú túto oblasť a rozprávajú o čare kraja hostom z Varšavy a južných vojvodstiev Poľska. Preto Vás pozorovateľ celú nádej vkladá do programu, ktorý pripravili Łapsze Wyżne. Obstoja v tejto tažkej skúške voči prísnym skúšajúcim, ktorí sa vyznajú vo veci, myslím si? Ale už nemám veľa času na rozmýšľanie, lebo nás autobus zastavuje v Łapszoch. Dedinka osvetlená. Z každého okna hľadia do ulice zapalené žiarovky tvoriace svojrázne osvetlenie. Pred klubovnou dav. Zaznievajú zvuky svadobného pochodu. Miestna kapela neľutuje sily a dáva všetko svoje umenie, aby privítala milých hostov.

Klubovňa vo vnútri sviežo maľovaná, bez akýchkoľvek ozdôb. Na tomto prísnom pozadi Łapszania nám predviedli živú a farebnú dekoráciu — mládež v slovenských krojoch. Musím sa priznať, že urobilo to na mňa veľký dojem. Privítanie svojráznej, dôstojnej. Augustyn Bryja — zaslúžený kultúrny činiteľ — víta hostov priležitosťným prejavom. Jeho motív, okrem zdvorilosti, je veľmi charakteristický. Vráví o tom, koľko sa dá urobiť na dedine, ak sa do kultúrno-osvetovej práce zapoja všetci obyvatelia, Slováci a Poľaci, zdôrazňujúc však ešte nie vždy dostatočnu pomoc ochotníckemu kultúrnemu hnutiu. Táto vložka je adresovaná zástupcom ministerstva kultúry a umenia, ktorých poznajú tu na tomto teréne nielen osobne, ale tiež aj z mimoriadnej starostlivosti, ktorú venujú miestnym nedostatkom.

Ale už je na čase zanechať problémy, lebo do sále vchádza svadobný pochod. Je to zlatý klinec programu, improvizovaná slovenská svadba podľa spíšských zvykov, organizovaná takým spôsobom, že hostia, ktorí v rámci národnostného seminára navštívili tento terén sú priamymi účastníkmi slávnosti. Záležitosť tažka aj po režijnej aj po adaptácnej stránke. Ale organizátori tohto programu myšeli na všetko. Po obliečení mladuchy a iných predsvadobných ceremoniach, ktoré nechcem tu popisovať lebo sa v tom nevysznam, mladí odchádzajú na chvíľu z miestnosti. Vtedy z magnetofónu zaznievajú zvuky kostolných orgánov. Dozvedáme sa, že sú to zvuky orgánov z Łapsz a nahrali ich zvlášt pre túto príležitosť, aby nás voviedli do skutočnej svadobnej atmosféry.

Spev a hudba, hudba a piesne trvajú dlhšie ako najdlhší zábavný program. Nezaznamenávam však žiadne opakovanie. Rozdiely sú len jazykové, lebo pesničky spievajú v slovenčine, poľštine a češtine, ako aj v spíšskom nárečí. Medzitým trvá spoločná večera... Aj na tomto mieste pocitujem nedostatok kulinárnych i etnografických vedomostí, aby som mohol popísať jedlá tohto rajónu — kvasnice, koláče, grulovníky, baraní perkelt atď., atď. Hostina sa preplietá s tancami, ktorých sa živo zúčastňujú aj hostia. Pozrite si snímky vedľa, a snáď tieto doplnia túto reláciu a vyjadria celé umenie členov súboru z Łapsz, ktorí tento program pripravili. Patrí im veľka vdaka za veľký vklad práce a za tak pekné obohatenie programu seminára.

Cestou do Jurgowa účastníci „svadby“ pospevovali si pesničky. Oživená a veselá nálada svedčila, že sa vracieame z podareného podujatia. Ešte krátka návšteva u ľudového umelca P. Gombasa v Jurgove — člena Československej kultúrnej spoločnosti. Organizátori si zaslúžia pochvalu aj za toto stretnutie s tvorcami, ktorí svojím umením mení drevené klátky na čarowné ľudové výrobky, tak majstrovské a tak kompozične podarené, že slávia tunajšie ľudové umenie v mnohých krajinách sveta. Lebo jeno výrobky idú hlavne na vývoz. Preto nie je ani čudné, že sme využili túto situáciu a kúpili sme si niečo pro domo sua. Nazdávam sa, že P. Gombas mal by mať výstavu svojich prác, dokonca v hlavnom meste. Je to krásna úloha práve pre Československu kultúrnu spoločnosť. A bolo by to podujatie určite tak vydarené ako výstava prác W. Hessa z Lublina, ktoréj iniciátorom bola naša redakcia.

Toto je teda moja krátka zpráva o niekoľko hodín trvajúcej návštive účastníkov národnostného seminára na Spiši. Som rád, že som mohol o tomto napsať slovami plnými uznania.

DRUŽBA KDE JE TVOJA SLUŽBA!

Tri „lepšie polovičky“ z Łapsz. Ze sú pekné? Hore načavo čepenie.

Za svadobným stolom.

Prichádza svadobný pochod.

Svadba je režirovaná, ale Ľapšania, ako vidíme, berú všetko celkom vážne.

Družičky a družovia tancujú a spievajú.

Obliekanie mladuchy.

Všetci tancujú s mladuchou

NA ORAVE

Polovica účastníkov národnostného seminára navštívila Oravu. Toto je relácia nášho pozorovateľa: Na trase krátkej cesty Lídia Mšalová oboznamovala hostov s terénom Oravy, obcami cez ktoré viedla cesta, dôležitejšími objektami, ako aj kladnými zmenami, aké mali miesto posledne na térene Oravy.

Prvá "zástavka" v Zubrzcyci Góornej pri kúri Moniakowcov. Účastníkov seminára vitajú predsedu miestnej skupiny ČsKS v Zubrzcyci Józef Solawa a oravský spríevodca Andrzej Pilch. Oravský súbor predvádzajú niekoľko miestnych tančov a ľudových piesní. Ovzdušie je akoby režirované — všetko sa koná v jednej miestnosti osvetlenej petrolejkou. Účastníci odmietajú vystúpenia vrelym potleskom, sú v dobrej nálade.

V Moniakovej kúrii oboznamujú sa s dejinami Oravy a prezentujú si muzeálne exponáty.

Jablonka. Hudobný súbor z Piekielnika, Jablonky ako aj oravský súbor pri základnej škole č.1, i mládežnický spevokol pri všeobecne-vzdelavcom lýceu so slovenským vyučovacím jazykom pod vedením inštruktora Oravy Ignáca Nižníka predvádzajú bohatý umelecký program v sále miestneho Ľudového domu. Hodinu trvajúci program pozerajú si spolu s hostmi obyvatelia Jablonky. Sála je preplnená. A opäť slová uznania, gratulácie.

Nasleduje návšteva Obvodného výboru ČsKS v Jablonke, klubovne a úradných miestnosti ČsKS na Orave. Konečne všetci sadajú za stoly. Srdečne a prijemne ovzdušie, spoločne piesne, výmena adres. Úlohu hostiteľa vzorne plní predsedu obv. výb. ČsKS na Orave Ján Kovalík.

Posledný bodom programu tohto večera bola prehliadka obecnej knihovne v Podwilku. Boli zistené veľké pracovné výsledky tejto kultúrno-osvetovej ustanovizne.

Na spiatočnej ceste v autobuse zaznievala vrava hlasov. Je príjemné zaznamenať, že boli to slová uznania pre oravských organizátorov.

POZOROVATEĽ

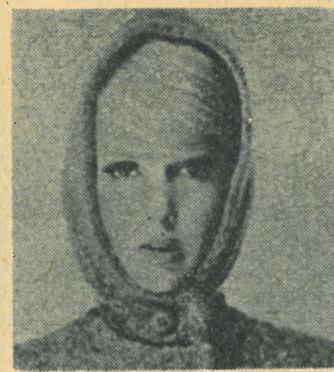
PODZIĘKOWANIE OD MINISTERSTWA KULTURY I SZTUKI

Departament Pracy Kulturalno-Oświatowej i Bibliotek wyraża serdeczne podziękowanie za przygotowanie i wygłoszenie informacji na seminarium poświęconym problematyce narodowościowej, na temat roli czasopisma „Zivot” w pracy kulturalno-wychowawczej w środowiskach czeskich i słowackich.

Równocześnie zwracamy się z prośbą o zamieszczenie w jednym z numerów Waszego czasopisma podziękowania Ministerstwa dla działaczy społeczno-kulturalnych Spisza i Oravy za aktywne włączenie się do przygotowań i realizacji programu seminarium.

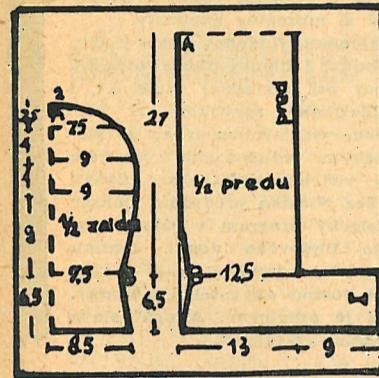
Dyrektor Departamentu
mgr Czesław KAŁUŻNY

ČIAPOČKA KAPUČNA

Najskôr si pripravíme vzor z papiera podľa strihu vedľa. Formu priložíme na dvojité preloženú látku. Strihame pridávajúc na zošitie. Zošívame obidve polovice a zášivky. Vykonáme dierku. Strihame podšívkou. Zošívame. Naložíme podšívku pravou stranou na pravú stranu látky zošitej čiapočky. Skúšobne zošívame okraje predu a spodu až po bočné zášivky. Zošívame. Otvoram, ktorý zostane dolu obraciame na pravú stranu. Okraje prišívame naľahko. V rukách zošívame otvor, ktorý zostal vzadu. Pre utuženie okraje prešívame. Rozstrihneme podšívku na mieste na ktorom je dierka a okraje podšijeme z obidvoch strán.

Poznámka: Ak čiapočku si jememe z kožušiny, kožu stríháme presne podľa vzoru, nepridávame na zošitie. Zošívame obrúbovým stehom. Na okraj prišívame stužku. Obraciame na stranu kože a tuho prišívame. Podšívku prišijeme k samému okraju čiapočky.

Ciapočka je moderná, teplá a ľahko sa dá ušiť. Môžeme ju ušiť z každej vlnenej látky, pleteniny, umelej kožušinky alebo kožušiny. Na uštie je potrebný kúsok látky dĺžky 35 cm a šírky 70 cm a taký istý kúsok podšívky.

DETSKÁ MÓDA

Tam sú die časy, keď detská móda bola plná čipiek, krajok i mašličiek. Dievčatá boli vystrojené ako bábiky z porcelánu. Ale ktovie, ako sa chúdence citili, keď po celý deň iné nepočúvali iba: Pokrčí si mašličku!

Prirodzenou vlastnosťou dieťaťa je túžba po pochobe. Oblečenie by nemalo brániť pri hre, pochbe, alebo aj pri plnení školských povinností. Z tohto vychádza módna pre deti na rok 1965. Prevládajú jednoduché línie s jemnými ozdobkami. Už jesenná ukázka niekoľko úspešne riešených kabátikov s „ležérnym“ strihom, podobná je situácia u šiat a nohavicek.

Nie je potrebné riešiť vždy nedostatky v šatníku našich detí kupovaním nových vecí. Učelnejšie je prezrieť odevy a pouvažovať, či by sa nedali opraviť. Ved na mnohých je často len menšia chyba. Ak ju staro-

MATERIÁL

je v prevádznej miere ľahký, väčšinou nekrčivá, terylenová úprava. Strihi voľnejši a drobné ozdobky sú stále obľúbenejšie. Takmer úplne sa stratili tažké vateninové zimníky a nahradzujú ich ľahké kabátiky z mäkkej látky, najčastejšie s kockovanými vzormi. Spravidla z tej istej látky ako je zimník sa nosia aj nohavice. Novým materiárom je ľahká pena guma (laminat), ktorá vytlačila vateľin. Kabátiky majú kapuciu a dobre chránia dieťa pred dôždom, snehom a vetrom.

Po dlhých rokoch, ba možno povedať po desaťročiach, sa opäť zjavili kamaše. Úzke nohavice

priliehajúce na topánky — rovnaké pre chlapcov a dievčatá, v bielej a modrej farbe.

FARBY

Škála farieb pre detské oblečenie je ozaj široká. Od nebomodrej po okrovú žltú i stále prevládajúci bielu. Obľúbené sú látky s pepitovým a károvaným vzorom. Pančuškové nohavicek pre najmenších sú najkrajšie čisto biele, ale pre väčšie deti sa lepšie uplatnia červené, encianovo-modré, tmavomodré, očelovomo-dré, zelené.

Ako teda obliekať deti podľa najnovnej mody? Jednoducho, účelne, elegantne.

stlive odstrániame, posúži vec ešte nejaký čas, kým dieta vyrastie.

Prinášame, milé čitateľky, niekoľko návedov na opravu oblečenia pre chlapcov, ved tóto najviac podberú.

Celkom zlé rukavy z košielky odpárame a ušijeme iné rukavy z jednofarebnej látky, ktorá sa farbu hodí k vzorke košeľe. Z vrchnej časti rukávu ušijeme manžety. Ak chceme opravenú košielku ešte viac spestrí, prišijeme na ňu vrecká z tej látky, z ktorej sme dali nové rukavy. Na nové rukavy sa hodí aj menčester.

OPRAVA KOŠIEL'KY

Zodratý golier opravíme tak, že ho odpárame, obdratiť miesto zaplátame podľa náčrtku č. 1 a golier všijeme naspäť obrátené, takže čo bolo dosiaľ naspodku, bude odteraz hore.

Vydraté lakte. Pretože detské košeľky kupujeme väčšinou hotové, nemáme doma potrebnú záplatu. Musíme si pomôcť látkou z košielky. Zo spodku predného dielu odstrihneme 10 — 15 cm pás a rozstrihneme ho podľa náčrtku č. 2. Dostaneme dva šikme pruhy látky, z ktorých vždy jeden vsadíme podľa náčrtku č. 3 do laktovej časti rukáva, keď sme poškodené miesto v potrebnom rozsahu predtým vystrihli.

Vystrakané manžety. Zo zadného dielu košielky odstrihneme 10 — 15 cm pás a ušijeme z neho nové manžety.

Košielky bývajú väčšinou dosť dlhé aj po odstrihu. Ak by však predsa ostali prikrátke a mali by ste obavu, že budú vyskakovat z nohavíc, treba ich nadobiť inou látkou alebo ušiť na ne dolu širšiu obrubu a naviečet do nej guma. Takáto košielka — bundička sa nosí potom navrch.

OPRAVA ŠPONOVIEK ALEBO TEPLÁKOV

Deravé kolená. Nečakajte, kým vznikne na kolene veľká diera, ale hned pri menšom poškodení nohavice obšíre. Nie však záplatou, to nevyzerá pekne, ale tak, že v mieste puku, kde sa nohavice aj najviac derú, urobíte od hora až dolu zášev, v ktorom sa skryje aj porušené miesto.

Ak sú dieťaťu šponovky prikrátke, urobte na nich dolu uplet v vlny.

Zadná časť nohavíc. Ak sú na dlhých nohaviciach zodraté kolená, aj zadná časť nohavíc, urobme z nich krátke, a to takto: z dlhých nohavíc sa potrebny kus odstríhnime (treba pri tom pamätať na zahnutie). Zodrátá predná časť sa odhodi a zo zadnej časti podkolennej, ktorá je vždy najzachovalejšia, vsadi sa do zadnej časti nohavíc nový diel.

malý žiutot

O KUBÍČKOVÍ, KTERÝ PŘELHAL PRINCEZNU

Byl jednou jeden král a měl dceru, která strašně lhala. Nikdo na světě nemohl být horší. Král dal vyhlásit, že ten, kdo umí lhát tak, aby princeznu přelhal, dostane ji za ženu a k ní polovinu království. Mnozí se o to pokoušeli, neboť všichni chtěli získat princeznu i půl říše. Ale nikdo nepochodil.

Byly tři bratři a ti také chtěli zkoušit štěstí. Nejdříve odešli z domova dva nejstarší. Ale ani jim se nevedlo lépe než ostatním. Pak přišla řada na Kubíčka. Setkal se s princeznu ve chlévě.

"Dobrý den," řekl. "Díky za poslední pozvání."

"Dobrý den a není zač," pravila. "Poslyš, že nemáte tak velký chlév jako my. Jestliže v každém rohu stojí jeden pastýř a troubí, neslyší se nazvájí."

"Jakpak ne!" řekl Kubíček. "To náš je mnohem větší. Jestliže u nás na jednom konci vezme kráva tele do tlamy, tak už je na druhém konci neunesec, jak mezičim tele vyrosté."

"Ach tak," řekla princezna. "Ale stejně nemáte tak velkého vola jako my. Tady ho vidíš! Když na každém jeho rohu někdo sedí, tak na sebe ani tyčí nedosáhnou."

"To je toho!" pravil Kubíček. "My máme tak velkého vola, že když na každém jeho rohu někdo sedí a troubí na troubu, neslyší se nazvájí jem."

"Ach tak," řekla princezna. "Ale stejně nemáte tolík mléka jako my. Dojíme krávy do velkých puten a vyléváme mléko do velkých dolů a děláme velké sýry."

"To my dojíme mléko do velkých kádi, odnášíme a vyléváme je do převelikých kotlů a děláme sýry velké jako domy. A máme šedivou kobylu, která sýr udupává. Jednou nám spadla do sýra. Sýr jsme jedli sedm let a za sedm let jsme v něm našli toho velikého šedého koně. Chtěl jsem s ním jet do mlýna, ale hřbet se mu rozlomil vejpůl. Hned jsem si věděl rady. Vzal jsem malý smrček a zasadil jsem mu jej do hřbetu. S takovýmhle hřbetem chodil po celou dobu, co jsme ho měli. Ale smrček rostl a rostl, až byl tak velký, že jsem se po něm vyplhal až do nebe. Když jsem tam přišel, seděla tam jedna svatá a předla lano z tučné skopové polévky. Najednou se smrček zlomil a já jsem se nemohl dostat zpátky na zem. Spustila mě dolů pomocí toho lana a tak jsem se dostal až do liščího doupeče. Tam seděla má matka a tvůj otec a spravovali botu. Z nějho nic udeřila matka tvého otce, až z něj spadla prašivina."

"Ted lzeš!" zvolala princezna. "Můj otec nebyl nikdy prašivý!"

VEŠIAK

Stojí vešiak
v kútiku,
čaká malú
Zuziku.

Zuzika ho
poteší —
kabátik naň
zavesí...

VÍKTOR
HUJÍK

HÁDANKA

PRÍCINY A NÁSLEDKY

- Co vzniklo z toho, že...
- 1. ... París unesl Helenu?
- 2. ... Archimedes sa ponovo riadil do vany plné vody a voda pŕtecká?
- 3. ... Kryštof Kolumbus nedojel do Indie?

SKÚSTE TO...

Do závareninového pohára nalejte dopoly vody. Rovnaké množstvo vody dajte do hrnčeka a pridajte dve-tri lyžice kuchynskej soli. Slanú vodu opatrne vievajte do pohára a čistou vodou. Vložte do vody vajíčko. Zostané plávav v prostredku, pretože je tažšie ako čistá voda — a ľahšie ako slaná.

Z norštiny preložila Helena Marešová

MÚMIA S PROTÉZOU

Kto vynášiel protézu nahradzujúcu človeku chybajúce končatiny? Nič nového pod slnkom, prosím vás, je dokázane, že už starožitní Egypťania uľahčovali život mrázkom. Presvedčili sa o tom nedávno v Durham (Anglicko), kde počas výskumu múmie pochádzajúcej spred tisíc rokov pred našim letopočtom zistili, že zomrelý, pravdepodobne nejaký vysoký egypťský úradník, mal umelú ruku. Nakolko chceli sa presvediť, či tento hodnostár mal protézu ešte pred smrťou alebo mu ju dali len pri mumifikovaní, balzamované telo previezli do nemočnice, kde ho röntgenovali. Žiaľ, na túto otázku, ktorá zaujíma najmä historikov medicíny, zatiaľ nemajú autoritatívnu odpoveď. Zanedbalo múmia bude ďalej skúmaná.

JAPONSKO A — HODINKY

Málokto vie, že Japonsko je na druhom mieste (po Švajciarsku) vo svetovej produkcií hodiniek. V minulom roku ich vyrobili jedenásť miliónov kusov. Tak už nie iba tranzistory...

VÝSKUM PODZEMNÝCH VOD

Rakúski vedci skonštruovali sondu, ktorá pomocou rádioaktívnych izotopov určuje smer prúdenia podzemných vod, a to spoľahlivo až do hlbky okolo 300 m. Je dôležité aj pre ziskavanie pitnej vody. Táto sonda mala veľký úspech aj na ženevskej výstave "Atómy pre mier".

ŽART PASTIERA

(Indická rozprávka)

Sla chudobná ženička cez les. Pri ceste rásol strom a bolo na ňom mnoho zrelých čiernych slivák. Pri strome pastier pásol ovce. Podíšla žena k pastieri a poprosila ho:

— Braček, som veľmi hladná. Vyškriab sa na strom, prosím ťa, a natrhaj mi slivák.

Pastier vyliezol na strom a spýtal sa ženičky:

— Povedz, sestrička, aké slivky si želáš: horúče alebo studené?

— Ani som nevedela, že na stromoch rastú studené a horúče slivky, — povedala ženička.

— Ak je tak, natrhaj mi horúčich.

Pastier začal trhať slivky a hádzal ich na zem do prachu.

Ženička dvíhala slivky, sfúkla z nich prach a jedla.

— Braček, vieš, že slivky nie sú horúče? — povedala pastieri.

— Ak nie sú horúče, tak prečo na ne fúkaš? — opýtal sa pastier a šibalsky sa usmieval.

Pre. N. DUNÁKOVÁ

PENIAZE Z NYLONU

Prvé papierové peniaze sa objavili v roku 1890. Je však otázne, či sa džížu tristého výročia svojej existencie.

V pokrovových krajinách môžno už bude v tom čase komunistická spoločnosť, ktorá sa vobeč zaobídne bez peňazi. A v ostatných krajinách asi vytlačí papier umelá hmota.

Americký vynálezca Stanley Read navrhol nedávno, aby sa peniaze vyrábali z umelé hmoty. Namiesto netrvanlivého, ľahko sa trhajúceho a špinacieho papiera možno pre tento účel použiť listový nylon. Dnes je už vypracovaný aj spôsob, ako naňašať na nylon texty a ornamenty, rovnako pekné, pestré a zložité ako pri nanášaní na papierové peniaze. Ani výroba listového nylonu s „vodovým“ znakom nie je komplikovaná.

Peniaze z nylonu budú oveľa pevnnejšie a trvajivejšie než papierové bankovky. To znamená, že zaobchádzanie s nimi môžeme zveriť automatom, ktoré budú meniť všetky bankovky na drobné peniaze. No nie len meniť, ale povedzme, aj prijímať vklady a vyplácať výplaty. Nebude me viač potrebovať pokladníkov v bankách, sporiteľniach, zmenárnach a v iných pokladniach. No a americkí gangsteri, ktorí si zvykli strkať pokladníkom pod nos „colty“ veľkého kalibru, budú musieť hľadať iné spôsoby, ako prinutíti automat, aby im vydal peniaze.

KALENDAR

Slnca

Západ

1. januára 15. januára	7.hod.45.min. 7.hod.39.min.	15.hod.34.min. 15.hod.53.min.
MESIACA	11.hod.59.min. 1.hod.38.min.	0.hod.39.min. 11.hod.29.min.
Plná štvrt 1. januára Posledná štvrt 13. januára		
Nový mesiac 21. januára		

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
						31

PRÍSLOVIA

Ak Traja králi obdaria pekným počasím,
nezaspi gazda ráno.

Od Troch kráľov budú mrazy až po Gertrudu.

Ak na Nový rok je pekné počasie — bude na poli úroda.

Ked' je január najtuhší — bude rok najplodnejší.

Agneša láskava — bude na poli zábava.

Ked' je novoročná noc tichá a jasná, veští dobrý rok.

V januári mráz teší nás — v januári voda, večná škoda.

Ak koncom januára uťaví — február si to nahradí.

Januárove mlhy veštia mokrú jar.

Zwracam uwagę naszych Czytelników, że z dniem 1 marca 1966 r. wchodzą w życie NOWE PRZEPISY CELNE, które będą obowiązywać przy wywozie i przywozie poszczególnych przedmiotów przez indywidualnych podróżnych przekraczających granice: w ruchu pasażerskim, w sąsiedzkim ruchu granicznym i objętym konwencją turystyczną.

Przepisy te omówimy szczegółowo w rubryce: „PRAWNIK RADZY” w numerach LUTOWYM i MARCOWYM „ZI-VOTA”.

HÁDANKY

CO POVIES O DRAHOKAMOCH?

1. Akej farby je rubín?
2. Čím sa vyznačuje diamant?
3. Co sú granáty?
4. Je smaragd modrý alebo zelený?
5. Co je to briliant?
6. Kde sa dobývajú perly?

Rozšírenie posielajte na adresu redakcie do 25. januára t.r.

REDAKCIA: Pre veľkú dôležitosť problematicy národnostného seminára, ktorý sa konal v Novom Targu, rozhodli sme sa väčšinu tohto čísla venovať článkom o seminári. Preto listy našich čitateľov uverejnime vo februárovom čísle "Života".

Zároveň odpovedáme našim čitateľom, že v novembrovom čísle "Života" neuverejnili sme pokračovanie "Partizánskych spomienok" F. Svečálka nakoľko autor na čas neposlal materiál. Z tých istých príčin neuverejnujeme pokračovanie v januárovom čísle. Prinesie ho až februárové číslo. Dakujeme, že nás omluvíte.

KIBICOVÉ

Po dôležitom fotbalovém utkáni mladý vnuk smutnen priesel domu.

— Ach babičko, babičko, ty môžeš byť šťastná, že se nezajímáš o sport.

Babička zděšeně vyskakuje z fotelu.

— Snad jsme neprohráli?

GENERÁLOVÉ

Generál se velmi nudí. Telefonuje svému příteli z výšky, také generálově.

— Haló, to jsi ty, starý kretene?

— Moment, předám telefon — odpovídá sluha.

RADY • PORADY • RADY • PORADY • RADY

ZAGADNIEŃ PODATKOW PLĄCONYCH NA OBSZARACH GROMAD

W dniu 17 listopada r.b. ukazała się w Dz. Ustaw nr 46 poz. 288 USTAWA z dnia 11 listopada 1965 r. o rozszerzeniu uprawnień gromadzkich rad narodowych w zakresie podatkowym oraz o usprawnieniu w gromadach wymiaru i poboru podatków i innych należności pieniężnych.

Kompleks zagadnień unormowanych powyższą Ustawą został uzupełniony, wykonanym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 listopada 1965 (Dz. U. Nr 47 poz. 297).

Najważniejsze zasady powyższych aktów normatywnych są następujące:

Wszystkie należności pobierane na terenach gromad z tytułu:

- 1) podatku gruntowego łącznie z opłatą leśną,
- 2) funduszu gromadzkiego,
- 3) składek na rzecz Państwowego Zakładu Ubezpieczeń za obowiązkowe ubezpieczenie budynków,ienia ruchomego w gospodarstwach rolnych, ziemopłodów od gradobicia i powodzi oraz zwierząt gospodarczych,
- 4) należności Państwowego Funduszu Ziemi,
- 5) podatku od nieruchomości,
- 6) opłaty elektrofikacyjnej oraz
- 7) opłaty melioracyjnej

PRAWNIK

stanowią jedno zobowiązanie jeśli przypadają od jednego zobowiązującego, przyczym za zobowiązującego uważa się również członków jego rodziny prowadzących z nim wspólną gospodarkę rolną. Należności te ujmują się w jednym naku-

zie platem i zobowiązane do jego uiszczania są wszystkie osoby wymienione wyżej — zaś egzekucję z tytułu zaległości w powyższych należnościach można prowadzić do nieruchomości rolnej, z którą są one związane — niezależnie od tego czyja nieruchomość to stanowi własność, a zatem np. w przypadku wydzierżawienia nieruchomości rolnej — można do tej nieruchomości wdrożyć egzekucję odnośnie zaległych zobowiązań — niezależnie od tego, jak co do zapłaty tych należności wydzierżawiający i dzierżawca umówił się w umowie dzierżawy.

Zobowiązanie pieniężne płatne jest w czterech równych ratach: I rata — do dnia 15 lutego, II rata do dnia 15 maja, III rata do dnia 15 września i IV rata do dnia 1 listopada każdego roku, z tym, iż jeżeli zobowiązanie za da-

ny rok nie przekracza 150 zł, zobowiązanie to płatne jest jednorazowo w całości w terminie do dnia 15 lutego.

Biura gromadzkich rad narodowych są uprawnione do odrczania poszczególnym zobowiązaniem terminów płatności rat zobowiązania pieniężnego na okres nie dłuższy niż do 15 listopada danego roku. Decyzje o odroczeniu mogą być podejmowane w zasadzie tylko w okresie przed upływem terminu płatności raty podlegającej odroczeniu. Po upływie tego terminu odroczenie płatności raty może nastąpić tylko w razie nadzwyczajnych okoliczności uzasadniających przyznanie takiej ulgi jak np. klęska żywiołowa, śmierć w rodzinie zobowiązującego, obłożona choroba itp.

W wypadkach uzasadnionych biura gromadzkich rad narodowych są uprawnione do rozkładania zobowiązania pieniężnego na raty na okres nie dłuższy niż rok, jeżeli nie uiszczona kwota zobowiązania nie przekracza 3 000 zł. Biura gromadzkich rad narodowych są nadto uprawnione do umarzania zobowiązania pieniężnego jeżeli zaległość nie przekracza 500 zł. Kwota umorzoną może być wyższa, jeśli wymiar należności z tytułu funduszu gromadzkiego przekracza kwotę 500 zł i wówczas umarzanie może nastąpić do wysokości należności przypa-

dającej od zobowiązującego z tego tytułu.

Od 1 stycznia 1966 r. będzie pobierany dodatek za zwłoki od istniejących w tym dniu zaległości z tytułu zobowiązania pieniężnych w następującej wysokości:

- 1) 10%, jeśli zaległość zostanie uiszczona do dnia 31 stycznia 1966 r.,
- 2) 15%, jeśli zaległość zostanie uiszczona do dnia 28 lutego 1966 r.,
- 3) 20%, jeśli zaległość zostanie uiszczona po dniu 28 lutego 1966 r.

Jeżeli w ciągu roku podatkowego zasza zmiana w podstawie opodatkowania (np. nieruchomości rolna została zbyta), która będzie miała wpływ na wymiar podatku od nieruchomości na rok następny, — podatnicy zobowiązani są zawiadomić o tym właściwe biuro gromadzkiej rady narodowej najpóźniej w ciągu miesiąca od zajścia zmiany.

Jeżeli obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości powstaje w ciągu roku (np. w stosunku do budynków nowowznieionych lub odbudowanych) — wówczas podatnik obowiązany jest w ciągu 2-ch tygodni od powstania obowiązku złożyć w biurze gromadzkiej rady narodowej wykaz nieruchomości stosownie do przepisów o postępowaniu podatkowym.

Mec. W. FERFET

PRZYCZYNY NIEPLÖDNOŚCI

Przez nieplodność samic rozumie się ich czasową lub stałą niezdolność do zapłodnienia. Nieplodność spowodowana jest nieprawidłowym utrzymaniem, unasieniem i użytkowaniem zwierzęcia lub schorzeniem układu rozrodczego, jak również chorobami innych narządów lub całego organizmu.

W praktyce do samic nieplodnych zalicza się wszystkie samice, u których brak jest rui w odpowiednim czasie po porodzie, jak również nie zachodzą w ciąży po kilku kryciach. Młode samice uważa się za nieplodne wówczas, gdy po osiągnięciu odpowiedniego wieku i odpowiedniego stopnia rozwoju nie występuje u nich ruja lub też, gdy będąc pokryte, pozostają nieciezarne.

Liczba zwierząt nieplodnych w niektórych gospodarstwach

LEKARZ
WETERYNARII

bywa dość znaczna. Nieplodność jest wielkim hamulcem w rozwoju hodowli zwierząt. Straty jakie przynosi gospodarstwu nieplodność zwierząt gospodarskich, wyrażają się nie tylko tym, że gospodarstwo nie uzyskuje właściwej ilości przychówka, ale poza tym jałowe np. krowy dają bardzo mało mleka lub nawet zupełnie go nie produkują. Jednocześnie właściciel musi ponosić koszty żywienia, pielęgnowania i utrzymania tych zwierząt.

Przyczyny nieplodności mogą być najrozmaitsze. Nieprawidłowe pielęgnowanie, utrzymanie i żywienie pociąga za sobą zaburzenia w czynnościach narządów rozrodczych.

Do schorzeń narządów rozrodczych należą:

1) schorzenie pochwy — takie jak: zwężezenie lub zrosty ścian pochwy, nowotwory itp.,

2) schorzenie macicy — zapalenie szyjki, nowotwory, nieprawidłowe położenie macicy (zgięcia, skręty) stany zapalone bływy śluzowej macicy,

3) schorzenia jajników — zapalenie, torbiele, nowotwory, trwałe ciałka żółte.

Należy zaznaczyć, że choroby gruczołów dokrewnych takich jak: przysadki mózgowej, tarczycy i innych mogą stano-

Nieprawidłowa organizacja krycia i nieprawidłowe krycie może również spowodować nieplodność samic. Bardzo często przyczyną nieplodności są ogólne schorzenia narządów rozrodczych. Do schorzeń ogólnych zalicza się a) nieprawidłowości wrodzone i nabycie

więc bezpośrednią przyczynę lub też mogą prowadzić do niedorozwoju organizmu a szczególnie narządów rozrodczych. Tak na przykład schorzenie tarczycy może spowodować zanik tkanki jajnika, a w następstwie nieplodność.

Nieradko nieplodność jest skutkiem zaburzeń chorobowych i wad wrodzonych lub nabycie schorzeń narządów rozrodczych.

Do wad wrodzonych zaliczamy tu: niedorozwój narządów rozrodczych, oraz wewnętrzne, do nabycie zaś: choroby samych narządów rozrodczych, niemoc płciową wskutek nieodpowiedniego żywienia lub wyniszczenie organizmu na tle nadmiernego użytkowania.

Jakie by to nie były przyczyny nieplodności, biorąc pod uwagę możliwości dużych strat w gospodarstwie, należy je możliwie dość wcześnie wykrywać i zwalczać.

Dr HENRYK MĄCZKA

AKO PREDBIEHAT OMRZLINAM?

Omrzliny są wynikiem nadmiernego ochłodzenia organizmu. Mimoriadne náklonne na omrzliny sú: prsty, dlanie, chodidia, uši, konček nosa. Najviac nákloni na omrzliny sú ľudia, ktorí sa v zime málo pohybujú ako aj osoby so zlym krvným obehom.

Podľa výzoru poškodeného tkívania odlišujeme tri stupne omrzlin:

I. Poškodené miesto, počiatečne bledé, stáva sa síná,

LEKÁR

napuchnuté, bolestivé, a súčasne je oslabená citlivosť.

II. Napuchnutie a síná barva sú značne väčšie, na koži objavujú sa puchry vyplnené tekutinou.

III. Tkaniivo podlieha úmrťiu a rozkladu; niekedy postihuje celé končatiny.

W przypadku omrznięcia, keď poškodeną część tela je esie bledá, je treba jej prinrävit pravideľný krvný obech. Za týmto účelom jemne masujemy poškodené miasto, po prípade vykúpeme vo vlažnej vode (teplota vody malá by byt 15–20°C). Osobu, ktorá má omrzliny nesmie sa priviesť hned do dobre vykúrenej miestnosti. Natieranie snehom voľnému populárnemu może przynieść wiele szkody

JANUAR	LEDEN	FEBRUAR	ONOR	MAREC	BRZEN	APRIL	DUBEN	MAY	KVETEN	JUN	CERVEN
S Nový rok N Matary	1 S Nový rok N Blahoslav	1 U Hynek S Maria	1 U Albín S Vlastislav	P Teodor P Zigmund	1 P Hugo 2 S Veleslav	1 N Svátek práce N Richard	1 S Mez. den. děti	1 S Mez. den děti	1 N Svátek práce	1 C Iva	S Medz. den. děti
P Dana	2 P Metislav	2 S Hromnice	2 S Popel	2 P Křikmund	2 S Blanka	2 N Kamill	2 C Jakub	2 C Jakub	2 N Kamill	2 P Blanka	S Medz. den. děti
U Eugen	3 U Blabavá	3 C Blažej	3 P Klouda	3 P Alexej	3 S František	3 N Jaromír	3 P Jaromír	3 P Jaromír	3 N Jaromír	3 P Klouda	S Medz. den. děti
S Eduard	4 U Kralové	4 U Kralové	4 P Dobromila	4 S Kuzimir	4 S Monika	4 N Karol	4 S Dalibor	4 S Dalibor	4 N Karol	4 C Karel	S Medz. den. děti
S Andrej	5 S Dalmínil	5 S Dalmínil	5 S Kazimir	5 S Kazimir	5 S Václav	5 N Vanda	5 P Inzír	5 P Inzír	5 N Vanda	5 P Inzír	S Medz. den. děti
S Severtin	6 C Tri Králové	6 C Tri Králové	6 P Jan	6 P Jan	6 P Ján	6 N Vlastislav	6 P Tomáš	6 P Tomáš	6 N Vlastislav	6 P Tomáš	S Medz. den. děti
N Julius	7 P Lucian	7 P Lucian	7 U Milada	7 U Milada	7 S Stanislav	7 N Vladimír	7 P Tomáš, den. žen.	7 P Tomáš, den. žen.	7 N Vladimír	7 P Tomáš	S Medz. den. děti
P Ján	8 S Čestmír	8 S Čestmír	9 S Apolena	9 S Apolena	9 S Františka	9 N Albert	9 P Norbert	9 P Norbert	9 N Albert	9 P Norbert	S Medz. den. děti
P Ján	10 P Břetislav	10 P Břetislav	10 C Mojmir	10 C Mojmir	10 P Anděla	10 N Čehov	10 P Medard	10 P Medard	10 N Čehov	10 P Medard	S Medz. den. děti
U Honorata	11 U Bohdána	11 U Bohdána	11 P Božena	11 P Božena	11 P Anděla	11 N Marcel	11 P Stanislava	11 P Stanislava	11 N Marcel	11 P Stanislava	S Medz. den. děti
S Benadik	12 S Pravoslav	12 S Pravoslav	12 S Šarolína	12 S Šarolína	12 S Šarolína	12 N Věra	12 S Kristina	12 S Kristina	12 N Věra	12 S Kristina	S Medz. den. děti
S Veronika	13 Č Jarmila	13 Č Jarmila	13 S Ladislava	13 S Ladislava	13 S Ladislava	13 N Oldřich	13 S Kláudia	13 S Kláudia	13 N Oldřich	13 S Kláudia	S Medz. den. děti
P Felix	14 P Radovan	14 P Radovan	14 U Jirina	14 U Jirina	14 S Amos	14 N Zofie	14 P Matylda	14 P Matylda	14 N Zofie	14 P Matylda	S Medz. den. děti
S Pavol	15 S Blahomil	15 S Blahomil	15 S Juliana	15 S Juliana	15 S Juliana	15 N Velká noc	15 P Ambrož	15 P Ambrož	15 N Velká noc	15 P Ambrož	S Medz. den. děti
N Vladimír	16 N Ctirad	16 N Ctirad	16 S Slavomír	16 S Slavomír	16 S Lukáš	16 N Vlastimil	16 P Matylda	16 P Matylda	16 N Vlastimil	16 P Matylda	S Medz. den. děti
P Antonín	17 U Dráhalav	17 U Dráhalav	17 S Konstantin	17 S Konstantin	17 S Konstantin	17 N Robert	17 S Rostislav	17 S Rostislav	17 N Robert	17 S Rostislav	S Medz. den. děti
U Margareta	18 U Vladislav	18 U Vladislav	18 S Radim	18 S Radim	18 S Radim	18 N Robert	18 P Eduard	18 P Eduard	18 N Robert	18 P Eduard	S Medz. den. děti
S Maria	19 S Doubravka	19 S Doubravka	19 U Miroslav	19 U Miroslav	19 S Miroslav	19 N Řečka	19 P Matylda	19 P Matylda	19 N Řečka	19 P Matylda	S Medz. den. děti
S Fabian	20 Č Ctislav	20 Č Ctislav	20 P Béla	20 P Béla	20 P Eleonóra	20 N Řečka	20 P Lubomír	20 P Lubomír	20 N Řečka	20 P Lubomír	S Medz. den. děti
P Agnesa	21 S Agnesa	21 S Agnesa	21 U Margareta	21 U Margareta	21 P Lenka	21 N Řečka	21 P Lenka	21 P Lenka	21 N Řečka	21 P Lenka	S Medz. den. děti
S Vincent	22 S Slavomír	22 S Slavomír	22 S Damián	22 S Damián	22 S Václavopluk	22 N Řečka	22 P Leopold	22 P Leopold	22 N Řečka	22 P Leopold	S Medz. den. děti
N Maria	23 N Zdeněk	23 N Zdeněk	23 S Matúš	23 S Matúš	23 Č Matěj	23 N Řečka	23 P Gabriel	23 P Gabriel	23 N Řečka	23 P Gabriel	S Medz. den. děti
P Felicia	24 P Milena	24 P Milena	24 P Miliuslav	24 P Miliuslav	24 P Viktor	24 N Řečka	24 P Miliuslav	24 P Miliuslav	24 N Řečka	24 P Miliuslav	S Medz. den. děti
U Pavol	25 Č Miles	25 Č Miles	25 S Zora	25 S Zora	25 S Božetěch	25 N Řečka	25 P Miroslav	25 P Miroslav	25 N Řečka	25 P Miroslav	S Medz. den. děti
S Paulína	26 S Paulína	26 S Paulína	26 Č Frýbišlav	26 Č Frýbišlav	26 S Božetěch	26 N Řečka	26 P Makár	26 P Makár	26 N Řečka	26 P Makár	S Medz. den. děti
P Augustin	27 P Augustin	27 P Augustin	27 P Karel	27 P Karel	27 P Lumír	27 N Řečka	27 P Angelika	27 P Angelika	27 N Řečka	27 P Angelika	S Medz. den. děti
S František	28 S František	28 S František	28 S Zdislav	28 S Zdislav	28 P Soňa	28 N Řečka	28 U Tereza	28 U Tereza	28 N Řečka	28 U Tereza	S Medz. den. děti
N Matúš	29 S Matúš	29 S Matúš	29 S Matúš	29 S Matúš	29 S Viktora	29 N Řečka	29 S Kornélia	29 S Kornélia	29 N Řečka	29 S Kornélia	S Medz. den. děti
P Ján	30 P Spythíněv	30 P Spythíněv	31 S Pavlina	31 S Pavlina	31 Č Kvído	31 N Řečka	31 S Katerina	31 S Katerina	31 N Řečka	31 S Katerina	S Medz. den. děti
JUL	CERVENEC	AUGUST	SARPEN	SEPTEMBER	ZARI	OCTOBER	RÍJEN	NOVEMBER	LISTOPAD	DECEMBER	PROSINEC
P Marian	1 P Děpold	1 P Peter	S Bronislav	1 Č Samuel	1 Č Samuel	1 P Felek	1 P Felek	1 P Felek	1 N Svátek práce	1 C Iva	S Medz. den. děti
S Ubáň	2 S Marie	2 S Gustav	P Stefan	2 S Adela	2 S Adela	2 N Teofil	2 N Teofil	2 N Teofil	2 N Teofil	2 P Blanka	S Medz. den. děti
N Anatol	3 N Radomír	3 N Radomír	S Stefan	3 S Mišue	3 S Mišue	3 N Barborka	3 N Barborka	3 N Barborka	3 N Barborka	3 S Frančíšek	S Medz. den. děti
P Vincenc	4 P Prokop	4 P Prokop	S Dominik	4 C Dominik	4 C Dominik	4 N Karel	4 N Karel	4 N Karel	4 N Karel	4 P Karel	S Medz. den. děti
U Filomena	5 Č Cyril a Netoňka	5 Č Cyril a Netoňka	S Mária	5 P Miliúj	5 P Miliúj	5 N Karel	5 N Karel	5 N Karel	5 N Karel	5 S Emrich	S Medz. den. děti
S Lucia	6 Č Mistík Jan Hus	6 Č Mistík Jan Hus	S Jakub	6 S Oldřiška	6 S Oldřiška	6 N Lada	6 N Lada	6 N Lada	6 N Lada	6 P Karel	S Medz. den. děti
S Cyril a Metod	7 Č Bohuslava	7 Č Bohuslava	P Dorota	7 Č Bohuslava	7 Č Bohuslava	7 N Lada	7 N Lada	7 N Lada	7 N Lada	7 P Karel	S Medz. den. děti
P Alžbeta	8 P Alžbeta	8 P Alžbeta	P Oskar	8 P Roman	8 P Roman	8 N Lada	8 N Lada	8 N Lada	8 N Lada	8 P Karel	S Medz. den. děti
S Vronika	9 S Čestava	9 S Čestava	P Ratibor	10 S Vářinec	10 S Vářinec	10 N Lada	10 N Lada	10 N Lada	10 N Lada	10 P Karel	S Medz. den. děti
N Filip	10 N Libuse	10 N Libuse	S Zuzana	11 Č Zuzana	11 Č Zuzana	11 N Lada	11 N Lada	11 N Lada	11 N Lada	11 P Karel	S Medz. den. děti
S Vorad	11 P Olga	11 P Olga	P Klára	12 P Klára	12 P Klára	12 N Lada	12 N Lada	12 N Lada	12 N Lada	12 P Karel	S Medz. den. děti
P Olga	12 U Borek	12 U Borek	S Alena	13 S Alena	13 S Alena	13 N Sylova	13 N Sylova	13 N Sylova	13 N Sylova	13 P Karel	S Medz. den. děti
U Ján	13 S Margareta	13 S Margareta	S Bernard	14 S Markéta	14 S Markéta	14 N Alfréd	14 N Alfréd	14 N Alfréd	14 N Alfréd	14 P Karel	S Medz. den. děti
S Margareta	14 C Karolína	14 C Karolína	S Albin	15 P Hanna	15 P Hanna	15 N Alfréd	15 N Alfréd	15 N Alfréd	15 N Alfréd	15 P Karel	S Medz. den. děti
S Kamil	15 P Jindřich	15 P Jindřich	P Edita	16 U Rochus	16 U Rochus	16 N Alfréd	16 N Alfréd	16 N Alfréd	16 N Alfréd	16 P Karel	S Medz. den. děti
P Henrich	16 S Luboš	16 S Luboš	P Ludmila	17 S Záviš	17 S Záviš	17 N Alfréd	17 N Alfréd	17 N Alfréd	17 N Alfréd	17 P Karel	S Medz. den. děti
S Rait	17 N Bohuslav	17 N Bohuslav	P Justina	18 P Helena	18 P Helena	18 N Alfréd	18 N Alfréd	18 N Alfréd	18 N Alfréd	18 P Karel	S Medz. den. děti
N Svorad	18 P Bohuslava	18 P Bohuslava	P Jindřich	19 P Helena	19 P Helena	19 N Alfréd	19 N Alfréd	19 N Alfréd	19 N Alfréd	19 P Karel	S Medz. den. děti
P Simon	20 U Vincent	20 U Vincent	S Bernard	21 S Ilja	21 S Ilja	21 N Jana	21 N Jana	21 N Jana	21 N Jana	21 P Karel	S Medz. den. děti
U Vincent	21 S Elias	21 S Elias	P Jindřich	22 P Bohuslav	22 P Bohuslav	22 N Jana	22 N Jana	22 N Jana	22 N Jana	22 P Karel	S Medz. den. děti
S Elias	22 P Bohuslav	22 P Bohuslav	P Tomáš	23 P Bohuslav	23 P Bohuslav	23 N Jana	23 N Jana	23 N Jana	23 N Jana	23 P Karel	S Medz. den. děti
S Daniel	23 P Bohuslav	23 P Bohuslav	P Tomáš	24 P Bohuslav	24 P Bohuslav	24 N Jana	24 N Jana	24 N Jana	24 N Jana	24 P Karel	S Medz. den. děti
P St. svatotek P.T.R.	25 Č Radim	25 Č Radim	P Tomáš	26 Č Radim	26 Č Radim	26 N Jana	26 N Jana	26 N Jana	26 N Jana	26 P Karel	S Medz. den. děti
S Olga	27 S Libor	27 S Libor	P Bartolomej	28 S Libor	28 S Libor	28 N Jana	28 N Jana	28 N Jana	28 N Jana	28 P Karel	S Medz. den. děti
N Vladimír	28 S Libor	28 S Libor	P Luisa	29 S Libor	29 S Libor	29 N Jana	29 N Jana	29 N Jana	29 N Jana	29 P Karel	S Medz. den. děti
P Jakub	29 S Libor	29 S Libor	P Maria	30 S Libor	30 S Libor	30 N Jana	30 N Jana	30 N Jana	30 N Jana	30 P Karel	S Medz. den. děti
U Miroslava	30 S Libor	30 S Libor	P Maria	31							